

LUNDS
UNIVERSITET

#Metoo som social rörelse

En innehållsanalys av #metoo-upproppen i svensk media

Amanda Mikaelsson

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSG31
Termin: Höstterminen 2017
Handledare: Andreas Tullberg
& Emma Severinsson
Omfång: 14 310 ord

Innehållsförteckning

Abstract	3
1 Inledning	4
1.1 Problemformulering	5
1.2 Syfte	5
1.3 Frågeställningar	6
1.4 Material	7
1.5 Avgränsningar	7
1.6 Källkritik	9
1.7 Forskningsetiska bedömningar	9
2 Tidigare forskning	10
2.1 Media och social rörelse	10
2.1.1 Kollektiv identitet och mobilisering.....	10
2.2 Kvinnor och social rörelse	12
2.2.1 Kvinnorörelse och kroppspolitik.....	12
2.3 Sammanfattning av tidigare forskning	14
3 Teori och metod	15
3.1 Teori	15
3.1.1 Media och social rörelse.....	15
3.1.2 Kvinnor och social rörelse.....	17
3.1.2.1 Kvinnorörelsens tredimensionella anspråk.....	17
3.1.3 Uppsatsens förhållningssätt till teorin.....	18
3.2 Metod	19
3.2.1 Innehållsanalys.....	19
3.2.2 Tillvägagångssätt.....	20
3.2.2.1 Schematisering.....	22
4 Undersökning	23
4.1 Media och social rörelse	23
4.1.1 Uppropen på en mesonivå.....	23
4.1.1.1 Branschtillhörighet och skapandet av kollektiv.....	23
4.1.1.2 Rörelsenätverk och rörelsekoalition.....	25
4.1.2 Mediering.....	27
4.1.2.1 #Metoo som startskott.....	27
4.1.2.2 Olika mediala plattformar.....	28
4.1.3 Sammanfattning.....	30
4.2 Kvinnor och social rörelse	31
4.2.1 Avreglering.....	31
4.2.2 Aktörer.....	34
4.2.3 Benämningmakten.....	36
4.2.4 Vittnesmål om strukturell ojämlikhet.....	38
4.2.5 Media i relation till #metoo som kvinnorörelse.....	41
4.2.6 Sammanfattning.....	43
5 Resultat och diskussion	44
Referenslista	46

Abstract

Sverige framställs inte sällan som ett jämlikt land i jämförelse med många andra länder. Denna nationella självbild ruckades under 2017 av vittnesmål om sexuella trakasserier, våld och marginalisering utfört av män mot kvinnor. Samlade under hashtagen #metoo för att belysa rådande situation på otaliga arbetsplatser framställdes vittnesmål och underskrifter i upprop. Dessa spred inte bara vrålet om utsatthet som en löpeld via massmediala kanaler, utan även bilden av jämställdhet som en nationell utopi. Mot bakgrund av dessa upprop har syftet med förevarande arbete varit att undersöka på vilket sätt media bidragit till utformningen av #metoo-uppropen, samt på vilket sätt uppropen har förutsättningar att utmana könsmaktsordningen. Genom en kvalitativ innehållsanalys har utvalda upprop analyserats mot bakgrund av en teori om medias roll i sociala rörelser, samt genom en teoretisk identifiering av tre dimensioner av tidigare kvinnorörelsers framgångsrika krav på demokratiskt utrymme.

Undersökningen visar att uppropens tillkomst och spridning varit beroende av media. En kollektiv mobilisering kan konstateras genom att kvinnor gått samman och identifierat en gemensam utsatthet. Vidare visar undersökningen att likheter med tidigare kvinnorörelser ligger i uppropens anspråk på demokratiskt utrymme, samt på vilka grunder uppropen legitimerar sina anspråk. En sådan grund är bland annat kroppslig utsatthet. Rörelsens förändringsanspråk identifieras vidare som riktade mot män, manliga kollegor och chefer. Likheter med tidigare kvinnorörelser visar att den sociala rörelsens förmåga att exponera den rådande ojämlikheten i sig kan ses som en utmaning av könsmaktsordningen. Undersökningen visar vidare att media tenderar användas både som medel och mål i rörelsen, vilket visats begränsa det demokratiska utrymmet rörelsen tagit i anspråk. Något som också riskerar att ske genom rörelsens utpekande av män som ansvariga för förändring. Mot denna bakgrund är slutsatsen att uppropen genom medias roll formats som en social rörelse med förutsättningar att utmana rådande ojämlikhet, vilka begränsas av medias omfattande roll och dess ansvarsutkrävande av män.

Nyckelord: Kvinnorörelse, social rörelse, jämställdhet, #metoo, kollektiv mobilisering, könsmaktsordningen

1 Inledning

Under hösten 2017 blommande en debatt upp i media som hade sin initiala väckelse på andra sidan atlanten. En för omvärlden känd filmproducent anklagades för att ha utsatt flera kvinnor i filmbranschen för sexuella trakasserier och övergrepp. En av de drabbade kvinnorna bad i ett uppmärksammat inlägg på twitter andra kvinnor världen över att dela med sig av sina upplevelser av sexuellt våld och utsatthet under hashtaggen #metoo. Vad som började som en hashtag blev snabbt ett socialt stormvrål från kvinnor världen över, och i skrivande stund är det en debatt som inte visat sig ebba ut.

Hashtagen spred sig från twitter till Facebook och Instagram och blev på mycket kort tid medialt uppmärksammat på grund av den mängd kvinnor som delade med sig av sina erfarenheter. Hashtagen har i media beskrivits med bland annat orden ”[s]å stark och ny är dagens ljuvliga kvinnorörelse, nu kan vad som helst hända”¹ och ”[s]amhället kommer inte att bli sig likt igen efter #metoo.”²

I Sverige har med #metoo-hashtagen i ryggen kvinnor i otaliga branscher samlat ihop vittnesmål om sexuella trakasserier tillsammans med tusentals underskrifter och skapat mediala upprop. Uppropen har publicerats på hemsidor och massmediala tidningsportaler och legat till grund för krav på att samhället tar sitt ansvar för en utrotning av våld mot kvinnor och uppmuntran till att bryta rådande tystnadskultur. I samband med uppropen har en debatt om representation väckts till liv, och hashtaggen #allavi har uppkommit för att visa på att sexuella övergrepp inte är någonting som enbart kan kopplas till specifika branscher. Budskapet är bland annat att visa att samhällets attityd måste ändras för att få stopp på övergrepp och trakasserier.³

Uppropen är många och utgör en mycket central del både i #metoo-debatten som sådan, och i förevarande undersökningen av #metoo som social rörelse.

¹ Boëthius, Maria-Pia, *Det är såhär vi kvinnor alltid har gjort revolution*, Expressen, 2017-11-15.

² Jones, Evelyn, *Samhället kommer inte att bli sig likt efter #metoo*, Dagens Nyheter (DN), 2017-11-24.

³ TT, *Fler än 10 000 kvinnor skriver under #allavi*, Svenska dagbladet, 2017-12-01, (I fortsättningen: #allavi, SvD, 2017-12-01).

1.1 Problemformulering

De svenska uppropen i anslutning till #metoo utgör en till synes medial rörelse med tydliga anspråk på samhällelig förändring vad gäller mäns våld mot kvinnor, sexuella trakasserier och marginalisering på grund av kön. I anslutning till uppropen har det dock också publicerats flertalet artiklar med syfte att belysa risken i att ett sådant här upprop utan vidare åtgärder förblir en betydelselös skenrevolution.

Även om inte uppror som tillvägagångssätt för politisk förändring är önskvärt vare sig i juridisk eller i allmänspråklig betydelse, ligger en viktig aspekt i ifrågasättandet av rörelsen som politiskt förändringsredskap. Att #metoo blivit en medial stormvåg som ruckar patriarkatets omhuldande samhällsbarm står klart, frågan är om hashtagen och dess mediala aktivitet har förutsättningar att i historieboken omnämnas som en rörelse vars upprop upproriskt utmanade könsmaktsordningen.

Det finns en tydlig aspekt av och koppling till historisk kvinnorörelse vid en första och andra anblick av #metoo, lika så en tydlig koppling till social rörelse som utmaning av politisk struktur och patriarkal hegemoni. Dessa är perspektiv som ligger till grund för följande undersökning.

1.2 Syfte

Mot bakgrund av ovan är syftet med förevarande uppsats att undersöka #metoo-uppropens dignitet. Uppsatsen ämnar undersöka på vilket sätt #metoo så som hashtagen frambringats i svensk media kan förstås som en social rörelse, samt på vilket sätt uppropen har förutsättningar att utmana könsmaktsordningen och bidra till samhällelig förändring.

Det finns en hel del forskning gjord på området sociala medier som verktyg för samhällsförändring, och samtidens tillgång till sociala medier har öppnat upp för en möjlighet att spränga både världs- och samhällsgränser. Den första delen av uppsatsen kommer fokusera på #metoo i relation till media. Den andra delen av uppsatsens undersökning syftar till att titta på #metoo utifrån en historisk medvetenhet om tidigare kvinnorörelser, för att undersöka vilka förutsättningar #metoo-uppropen har att utmana könsmaktsordningen.

Könsmaktsordningen förstås här som den strukturella ojämlikhet mellan könen som råder i dagens samhälle. Det här tar sig bland annat uttryck i orättvis arbetsfördelning i hemmet, könssegregerad arbetsmarknad, marginaliserat bemötande av rättssamhället vid våldsutsatthet och objektivering av kvinnokroppen i media och reklam.⁴ Könsmaktsordningen så som den ligger till grund för den rådande patriarkala samhällsstrukturen utgör utgångspunkt för att i arbetet titta på om #metoo innehar förutsättningar att utmana denna ojämlika samhällsstruktur.

Nämnd uppdelning följer genom hela uppsatsen och ämnar underlätta förståelsen för de båda delarna var för sig. Delarna syftar gemensamt till att möjliggöra en förståelse för vilken roll media spelar i utformandet av #metoo-uppropen som social rörelse. Samt om uppropen, utifrån en komparation med tidigare kvinnorörelsers genomslagskraft, kan sägas med media som medel inneha liknande kännetecken för reformation.

1.3 Frågeställningar

För att uppfylla uppsatsens syfte kommer följande frågor att besvaras:

1. Hur har media bidragit till uppropens utformning?
2. Vilka likheter i uppropens utformning finns med tidigare kvinnorörelsers förändringsanspråk?
3. Vad betyder uppropens vittnesmål, samt medias roll i uppropen, för utmaning av könsmaktsordningen?

Utifrån uppsatsens syfte ämnar den förstnämnda frågeställningen bidra till förståelse för vilken roll media spelat i uppropens utformning och spridning. De två sistnämnda frågeställningarna avser bidra till en möjlighet att undersöka uppropens anspråk på samhällelig förändring. *Avsikten är att sammanföra de båda delarnas resultat för att kunna avgöra om, och i sådana fall hur, den mediala aspekten av uppropens utformning samspelar med möjligheten till anspråk på samhällsförändring.*

⁴ Gemzøe, Lena, *Feminism*, 2., [uppdaterade] uppl., Bilda, Stockholm, 2014, (i fortsättningen: Gemzøe, Lena 2014), s 80.

1.4 Material

Nedan presenteras det primärmaterial som ligger till grund för uppsatsens genomförande. Primärmaterial utgörs av ett urval av de i inledningen nämnda branschspecifika uppropen. Uppropen har varierande utformning, men samtliga för arbetet utvalda är utformade som artiklar, med ställningstagande emot pågående utsatthet i branschen samt vittnesmål och underskrifter.

Uppropens tillkomst har skett genom att kvinnor i de specifika branscherna har sammanställt underskrifter och vittnesmål om den könsbaserade utsatthet som #metoo syftar till att belysa. Uppropen utgör i förevarande arbete grunden till besvarande av frågeställningarna genom att titta på både beskrivning av uppropens tillkomst, samt dess problemformuleringar och förändringsanspråk.

Samtliga branschens upprop går under en specifik hashtag eller slogan, vilka även i den fortsatta undersökningen kommer användas för att skilja uppropen åt i uppsatsens undersökning. Valda branschupprop för uppsatsens undersökning är följande: Politiker (i maktens korridorer ser vi oss över axeln), juristbranschen (#medvilkenrätt), musikbranschen (#närmusikentystnar), film- och teaterbranschen (#tystnadtagnings), restaurangbranschen (#vikokaröver), byggbranschen (#sistaspikenikistan), försvarsmakten (#givaktochbitihop), journalistbranschen (#deadline), räddningstjänsten (#larmetgår), idrottsrörelsen (#timeout), svenska kyrkan (#vardeljus). Länkar till samtliga branschupprop återfinns i arbetets referenslista.

Tillvägagångssättet för urval av uppropen beskrivs nedan under gjorda avgränsningar.

1.5 Avgränsningar

Med hänvisning till uppsatsens omfång har flera avgränsningar behövt göras både i relation till mängden material, och i relation till syftets teoretiska träffyta. Initialt har en geografisk avgränsning behövt göras då #metoo som medial rörelse hade sin upprinnelse i USA, och där efter har nått till stora delar av världen. Förevarande uppsats har begränsats till att undersöka #metoo-uppropen så som de kommit till uttryck i Sverige, och i svensk media.

Avgränsningar har också gjorts vad gäller urvalet av primärmaterial. I skrivande stund finns enligt Svenska Dagbladet 27 upprop från 27 olika branscher.⁵ Urvalet har gjorts mot bakgrund av upppropens utformning, där för uppsatsens syfte det varit av vikt att titta på upprop med tydliga syften och vittnespresentationer. Vidare har det gjorts ett urval som innefattar fler än en medial plattform för att bredda möjligheten att titta på branscher som använt sina egna plattformar för upppropens spridning. Detta bidrar också till att minimera risken för politiskt ställningstagande vad gäller val av publicering. Där av är utvalda plattformar: Svenska dagbladet, Dagens Nyheter, Aftonbladet, SVT Nyheter, ETC samt Räddningstjänsten och Svenska kyrkans specialuppsatta hemsidor för #metoo-uppropet.

En tydlig aspekt i uppropen är relationen mellan sociala medier och journalistisk massmedia, hur dessa båda sida vid sida och med tydliga beröringspunkter har bidragit till den mediala spridningen. Den här aspekten har valts bort i undersökningen med hänvisning både till omfång och syfte. #Metoo som rörelse undersöks i uppsatsen som en helhet, inkluderat sociala medier och massmedia. Viss uppdelning sker i relation till den teoribildning som ligger till grund för undersökningen, vilket beskrivs i undersökningen.

I inledningen nämnt upprop #allavi utgör inte en del av arbetets primärmaterial. Utformningen av detta upprop kan inte i jämförelse med de andra uppropen sägas bidra till uppsatsens syfte och har därför valts bort. Detta är dock ett upprop som ger perspektiv till uppsatsens undersökning.

Avgränsningar har också behövt göras vad gäller befintlig forskning på området. Med hänvisning till både uppsatsens omfång och förevarande syfte har området av befintlig forskning begränsats till att handla om sociala rörelser i relation till media, samt delar av kvinnorörelsen som på nedan genomgången sätt har betydelse för förevarande uppsats.

⁵ TT, *Metoo: här är uppropen att hålla kolla på*, Svenska Dagbladet (SvD), 2017-11-30.

1.6 Källkritik

Använt material i arbetet är utvalt efter överväganden i relation till presenterat syfte. Avgränsning av primärmaterial skulle kunna komma att begränsa validiteten av kommande slutsatser då som nämnt inte samtliga upprop varit möjliga att integrera i undersökningen. Detta är dock ett medvetet beslut i relation till behov av avgränsning och således är det också med medvetenhet om detta som vidare undersökning och slutsatser görs. Uppropens överliggande gemensamma syfte, att belysa rådande ojämlikhet, öppnar dock upp för möjlighet till viss generalisering av dragna slutsatser i relation till rörelsen som helhet, då samtliga upprop tillkommit på mycket liknande grunder. Det här kan vara av vikt att poängtera trots att uppsatsen inte gör anspråk på generaliserande slutsatser. Vidare ska poängteras att arbeten av denna sort sällan kommer ifrån viss form av selektivt urval och mot ovan presenterade avgränsningar har bedömningen gjorts att förevarande arbete har förutsättningar att bringa användbara slutsatser till området.

1.7 Forskningsetiska bedömningar

Uppsatsen gör i relation till forskningsetik framför allt anspråk på vetenskaplig redlighet. Då ingen metod likt intervju eller enkät är för handen har den typen av etiska bedömningar inte behövt göras. Lik väl har dock etiska bedömningar behövt göras i relation till uppsatsens valda metod och hantering av källor och hänvisningar. De kritiska övervägandena vad gäller uppsatsens metod hänvisas till stycket 3.2 om metod. Källhänvisningen har gjorts konsekvent och varje källa har vid första angivelsen getts i sin helhet, följt av en explicit beskrivning av hur hänvisningen gjorts i det kommande. Samtliga länkar har i arbetet samlats under referenslistan, där tydlig hänvisning finns till när materialet hämtats. Samtliga citat i uppsatsen är angivna på sitt originalspråk för att säkerställa ett så autentiskt förhållningssätt till materialet som möjligt.

Med hänvisning till vikten av att minimera tidspress med risk för misstag i uppsatsen som följd,⁶ har fokus lagts på ett noggrant förhållningssätt till källmaterialet och fortlöpande dokumentering av forskningsprocessen och tillhörande källor.

⁶ Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, MTM, Johanneshov, 2015, s 189.

2 Tidigare forskning

Här följer en presentation av för uppsatsen relevant forskning på området. För avsikt är att ge en bild av ett axplock av förevarande forskning på områdena media och social rörelse, kollektiv mobilisering och kvinnorörelsens anspråk på demokratiskt utrymme. En bild av området presenteras som också öppnar upp för möjligheten att dra paralleller till den undersökning och det resultat som presenteras i det kommande. Tidigare forskning har här getts en framskjuten plats i uppsatsen för att möjliggöra en djupare förståelse för uppsatsens förhållningssätt till nedan presenterad metod och teori.

2.1 Media och social rörelse

Först följer ett urval av tidigare forskning på området kollektiv identitet, samt media och social rörelse. Där efter presenteras tidigare forskning på området kvinnorörelsen som social rörelse.

2.1.1 Kollektiv identitet och mobilisering

I studien "From social movements to cloud protesting the evolution of collective identity" utvecklar Stefania Milan, som forskat inom ny media och digital kultur, ett ramverk för att förstå kollektivt handlande i tider av social media. Hon redogör initialt för social media som en plattform som bidrar till struktureringsmetoder för interaktion och relationer.⁷ Hon sammanfattar vad hon menar utgör den gemensamma definitionen av kollektiv identitet som går att återfinna i tidigare studier om social rörelse vilket är att I:t i individuell bryts ner till ett kollektivt "vi" genom att människor känner igen sig i "vikänslan" som uppstår i den kollektiva medverkan. Hon presenterar ett förhållningssätt till kollektiv identitet som innebär att denna identitet alltid är ett resultat av en aktiv process som inte omedelbart är synbar, utan som sociala medier gör möjlig att uppmärksamma. Milan menar att sociala medier har förändrat förutsättningarna för identitetsbildning med vilka de skapar en förlängning av aktivism och förlänger således förbindelsen mellan individ och aktivism.⁸

I artikeln "New media and democracy, the civic networking movement" beskriver och utvärderar Damian Tambini, forskare inom media och kommunikationsreglering,

⁷ Milan, Stefania. *Information, Communication & Society*. Aug2015, Vol. 18 Issue 8, p887-900. 14p. DOI: 10.1080/1369118X.2015.1043135, (i fortsättningen: Milan, Stefania, 2015), s 891.

⁸ Ibid, s 893.

medborgliga nätverks användande av teknologi och internet för att förbättra delaktighet i demokratiska processer.⁹ Han undersöker medborgerliga nätverk som experiment i användningen av internet, samt lägger fram generella implikationer för att förstå ny media och demokratisk kommunikation. Han ställer frågan om medborgare är politiskt likgiltiga på grund av barriärer som är i vägen för deltagande i civilsamhället, vilket han menar att många medborgerliga projekt vill förbättra genom att utrota kostnader för deltagande, något som media bidrar till. På detta sätt har media bidragit till en ny arena av kommunikation.¹⁰ För att omvandla ett identifierat intresse till politiskt agerande måste individer med samma intresse hitta varandra och upptäcka att detta delade intresse faktiskt föreligger.¹¹

Det här visar på ett sätt att se media som representerar tiden för när artikeln är skriven, år 1999. Det här innebär att artikelns aktualitet kan ifrågasättas, men är likväl intressant att förhålla sig till i relation till förevarande arbete, där vissa paralleller är möjliga att göra vilket visas nedan.

I boken *Alternative and Activist New Media* undersöker Leah Lievrouw, forskare på området media i relation till social förändring, olika sätt på vilka människor använder media för att synas och få sin röst hörd. Hon menar att de senaste årtiondena har visat en tydlig utveckling i det mediala användandet, framför allt gällande vilka som har tillgång till media. På så sätt har de som tidigare var mottagare och publik av medial produktion också blivit användare och deltagare.¹² I bokens sjätte kapitel undersöker hon vad som är av relevans för förevarande uppsats och forskningsområde. Hur politiska rörelser och aktivister använder media för mobilisering. Hon konstaterar att kommunikation och olika mediala teknologier är en del av alla teorier om social rörelse. På en makronivå underlättar media spridning av rörelsens budskap, medan media på en mikronivå hjälper rörelsen att växa och hålla ihop.¹³ Hon konstaterar att skiljelinjen mellan individuell och kollektiv rörelse, samt lokal och global rörelse suddas ut när alla har tillgång till mediala kanaler.¹⁴ Slutligen presenterar hon hur samarbeten inom rörelser kommer till uttryck på otaliga sätt, tack vare media. Både genom

⁹ Tambini, Damian. *New Media & Society*. Dec1999, Vol. 1 Issue 3, p305. 25p (i fortsättningen: Tambini, Damian, 1999), s 305.

¹⁰ Ibid, s 315.

¹¹ Ibid, s 318.

¹² Lievrouw, Leah A., *Alternative and activist new media*, Polity Press, Cambridge, 2011, (i fortsättningen: Lievrouw, Leah A, 2011), s 1.

¹³ Ibid, s 157.

¹⁴ Ibid, s 161.

personlig interaktion, till möjligheten att skapa och dela idéer och åsikter till att delta i större verkliga protesten utanför media. Media har vidare bidragit till att rörelser som tidigare krävde en tydlig hierarki och centraliserad styrning nu mer kan mobiliseras trots avsaknad av dessa organisatoriska parametrar. Det här menar hon vidare har lett till att sociala rörelser öppnar för en bredare tillströmning av individer att ansluta sig till mobiliseringen, samtidigt som de i egenskap av individer kan bidra till social och politisk förändring.¹⁵

2.2 Kvinnor och social rörelse

Nedan följer initialt en presentation av boken *European Women's Movements and Body Politics* vilken genom en jämförelse mellan fyra europeiska länder svarar på hur nationella kvinnorörelser har utmanat staten och dominerande politisk diskurs gällande den kvinnliga kroppen. Vidare undersöks hur detta har förändrat problemdefinitioner och policys som påverkar kvinnors kroppsliga självbestämmande.¹⁶ Med hänvisning till uppsatsens syfte är enbart av relevans att här presentera undersökningens svar i relation till dess undersökning av Sverige, som var en av de fyra länderna i undersökningens jämförelse. Därefter presenteras en undersökning av hur kvinnorörelser genom historien kommit att utmana den demokratiska ordningen. Sist presenteras en artikel som undersökt svenska Operation kvinnofrids¹⁷ budskap och mediala reaktioner, för att kunna fastställa på vilka sätt mäns överordning kan synliggöras och utmanas, alternativt neutraliseras och legitimeras. Vidare ska poängteras att på det stället arbetet hänvisar till ”författarna” utgör dessa samtliga till boken tillhörande författare. Samtliga namn återfinns i referenslistan.

2.2.1 Kvinnorörelse och kroppspolitik

Författarna till ovan nämnd bok presenterar rätten till kontroll över kvinnors kroppar och sexualitet som tagen för given av män, vilket underminerar kvinnors möjlighet till delaktighet i samhället som självständiga medborgare.

Dess undersökning utgår vidare ifrån två problem som varit på agendan för kvinnorörelserna under många år, prostitution och abort. Vad gäller abortfrågan tog kvinnor en reaktiv

¹⁵ Lievrouw, Leah A, 2011, s 175-176.

¹⁶ Outshoorn, Joyce (red.), *European women's movements and body politics: the struggle for autonomy*, Houndmills, Basingstoke, Hampshire, 2015 (i fortsättningen: Outshoorn, Joyce, 2015) s 9ff.

¹⁷ En svensk myndighetskampanj som startade 1999 med syftet att skapa opinion mot mäns våld mot kvinnor; se Wendt, Maria & Jansson, Maria (2006). "Heja Uffe!": så legitimeras mäns överordning. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. 2006(27):4, (I fortsättningen: Wendt Maria, Jansson Maria, 2006) s 7.

position, genom att vänta på att en statlig utredning skulle landa innan de responderade på materialet. I frågan om prostitution tog kvinnorörelsen en proaktiv roll med krav på förändring och organiserade sig i olika grupperingar mellan olika kvinnorörelser. På så sätt tog kvinnor sin demokratiska plats i anspråk för att kräva rätten till kroppslig integritet och frihet från våld.¹⁸ Vad som mer skapade förutsättningarna för kvinnorörelsens påtryckningar var deras sätt att omformulera diskursen om abort, från en fråga om moral och sociala problem till att handla om kvinnors autonomi och rätt till självbestämmande. Gällande prostitutionsfrågan skedde också en omdefiniering av begreppet där kvinnorörelsen bidrog till att ändra den hegemoniska diskursen om prostitution som en fråga om moral, sociala problem och sjukvård till att handla om exploatering och ojämlika maktrelationer mellan män och kvinnor.¹⁹

Utfallet av kvinnorörelsens kamp beskrivs i undersökningen ha lett till en utmaning av idén om staten som en ordning där män har naturlig rätt till kvinnokroppen, dess reproduktion och sexuella njutning. På detta sätt kunde den hegemoniska maskuliniteten i samhället ifrågasättas.²⁰ Man fastslår vidare att omformuleringen av ett problem är väsentlig för möjligheten att utmana samhället och politiken.²¹

I boken *Kroppspolitik, om moder Svea och andra kvinnor* behandlar Maud Eduards, forskare inom områdena kön, makt och politik, bland annat kvinnorörelsernas relation till politiska förändringsanspråk. Hon menar att kvinnorörelser inte bara stör den demokratiska ordningen utan också gör upp med idén om nationen.²²

Genom att ge fem exempel på kvinnorörelser genom historien presenterar hon en bild av hur man kan förstå kvinnorörelsen som företeelse. Kvinnor har genom dessa rörelser gjort anspråk på nationellt och politiskt medborgarskap, fred och säkerhet, kulturell befrielse genom analys av klassamhället, frihet från våld samt jämställdhet genom utveckling av feministiskt politiskt parti.²³ Sammanfattningsvis menar hon att organisering av kvinnor direkt och indirekt försöker framtvinga demokratiska mötesplatser för diskussion. Hon menar

¹⁸ Outshoorn, Joyce, 2015, s 148.

¹⁹ Ibid, s 150.

²⁰ Ibid, 151.

²¹ Ibid, s 161.

²² Eduards, Maud, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, Atlas, Stockholm, 2007 (i fortsättningen: Eduards, Maud, 2007), s 244ff.

²³ Ibid, s 246-268.

att historiens kvinnorörelser ändå måste ses som framgångsrika och att vad de delar är erfarenheten av att göra motstånd, vilket hon menar måste ses som den yttersta och mest politiska formen av gemenskap. På så vis menar Eduards att trots en skildring av en splittring i vad kvinnorörelserna faktiskt gjort anspråk på, förefaller det finns någonting konstant i kvinnors utsatthet.²⁴

I artikeln ”’Heja Uffe!’ så legitimeras mäns överordning” konstaterar Maria Jansson och Maria Wendt, utifrån ovan presenterat syfte, att de olika kampanjerna som presenterat ett varierat våld både mot kvinnor och barn både befäster och utmanar könsmaktsordningen. De visar på hur kampanjerna får mycket negativa reaktioner när mäns överordning framstår som negativ och då män framställs som ett hot. Kampanjerna får istället mycket positiva reaktioner när män framställs som ansvarstagande beskyddare.²⁵ De konstaterar att när mäns överordning utmanas så utmanas även relationen män emellan, då denna relation är baserad på deras gemensamma förtryck av kvinnor. Det här innebär att mäns överordning är beroende av att den osynliggörs, för att inte raderas. Vidare menar de att mäns överordning stärks av att kvinnor gestaltas som skyddslösa offer, då dess utsatthet visar på behov av stöd från män. De konstaterar slutligen att statens försök att genom dessa kampanjer belysa mäns våld mot kvinnor blev en del i att dölja och återupprätta maktordningen mellan män och kvinnor.²⁶

2.3 Sammanfattning av tidigare forskning

Ovan presenterad forskning berör hur sociala medier kan bidra till utformning och genomförande av social rörelse, hur internet och digitala nätverk kan användas som medel för delaktighet i demokratiska processer, hur kvinnorörelsen i framför allt Sverige bidragit till en utmaning av den dominerande politiska agendan, samt hur en framställning av män i relation till dess utövning av våld tenderar att vidmakthålla könsmaktsordningen. Samtliga verk ger förevarande arbete referenspunkter i kommande analys och öppnar för att kunna dra slutsatser om #metoo:s plats på arenan av sociala rörelser som tar demokratiskt utrymme i anspråk med målet att förändra.

²⁴ Eduards, Maud, 2007, s 283ff.

²⁵ Wendt Maria, Jansson Maria, 2006, s 22.

²⁶ Ibid, s 23.

3 Teori och metod

3.1 Teori

Nedan följer en redogörelse för den teoribildning som ligger till grund för uppsatsen. Tilläggas bör att förstnämnd teori också skulle kunna presenteras som en del av tidigare forskning, och kan därför tillsammans med den andra teorin ses som en breddning av arenan på vilken förevarande arbete verkar. Initialt presenteras den teori som för arbetets utförande kopplas till uppsatsens första frågeställning. Vidare presenteras den teori som i den följande undersökningen kopplas till frågeställning två och tre. Med hänvisning till uppsatsens syfte ämnas här en bild ges av på vilket sätt den fortsatta undersökningen kan förhålla sig till kraften av sociala medier som verktyg för samhällsförändring, samt på vilket sätt man kan finna legitimitet i kvinnorörelse som en utmaning av samhällelig ojämlikhet.

Båda teorierna innehåller en mängd begrepp vilka vid en första anblick tenderar att försvåra förståelsen. Med denna vetenskap görs ett försök att sätta för uppsatsen relevanta begrepp i relation till teorins helhet. Vidare återfinns en tydlig presentation av hur begreppen förhåller sig till resterande undersökning under avsnittet om metodens schematisering.

3.1.1 Media och social rörelse

Alice Mattoni och Emiliano Treré menar att det saknas ett omfattande begreppsmässigt ramverk som erkänner svårigheten i interaktioner mellan media och sociala rörelser.²⁷ Med sin undersökning inom spektret för medieprocesser inom sociala rörelser har de ämnat skapa detta ramverk som stödjer ytterligare empirisk analys av hur sociala rörelser interagerar med media.²⁸

Mattoni och Treré presenterar en möjlighet att adressera relationen mellan media och social rörelse genom sex huvudbegrepp, tre relaterade till social rörelse och tre relaterade till media.²⁹ Dessa är för social rörelse: tempus i social rörelse, aktörer i social rörelse och handling i social rörelse. Begreppen relaterade till media är: mediehandling, mediering och medialisering.³⁰ För uppsatsens genomförande är *aktörer i social rörelse och mediering de*

²⁷ Mattoni, Alice; Treré, Emiliano. *Communication Theory* (10503293). Aug2014, Vol. 24 Issue 3, p252-271. 20p. DOI: 10.1111/comt.12038, (i fortsättningen: Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014) s 252.

²⁸ Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014, s 253.

²⁹ Ibid, s 256.

³⁰ Ibid, s 256-261.

två viktigaste begreppen vilka därför beskrivs mer utförligt. För att ge en helhetsbild av den teoribildning som används kommer nedan en övergripande beskrivning av begreppen ges.

Tempus i social rörelse syftar till betydelsen av att se den sociala rörelsen i den kontext var i den sker. Den sociala rörelsen bör förstås som en pågående och föränderlig process.³¹ Aktörer i social rörelse kan i sin tur delas upp i tre nivåer, mikro- meso- och makronivå. På den första nivån återfinns de aktörer som kan ses som individuella aktivister, och dessa undersöks oftast framför allt när man vill undersöka rörelsens motivation och värderingar. Den sistnämnda nivån, makronivån, syftar till den kollektiva gruppering i en rörelse man kan återföra till politisk inställning i skapandet av mobiliseringen.³²

Mesonivån, vilken är den nivå förevarande undersökning kommer utgå ifrån, undersöks när man vill titta på kollektiva formationer där en grupp av individer interagerar. Dessa grupper associeras ofta med avsaknad av en hierarkisk ordning och specifikt arrangerade beslutsprocesser grundade på deltagande, detta då de ofta saknar resurser.³³ På den är nivån kan man också se en uppdelning mellan rörelsenätverk och rörelsekoalition, vilka skiljer sig i den aspekten att den förstnämnda är lös i sin organisation och i sina rutiner med ett användande av informella kommunikationskanaler etc. medan den sistnämnda är en mer strukturerad sådan.³⁴

De begrepp som är relevanta för att förstå medias relation till sociala rörelser utgörs som ovan nämnt av *mediehandling, mediering och medialisering*. Författarna fokuserar initialt på mediehandlingar vilket är rutiner och kreativa sociala processer inom vilka aktivister engageras och vilka inkluderar interaktion med mediala objekt så som mobiltelefoner, surfplattor med mera.³⁵ Medialisering i sin tur beskriver långvariga processer genom vilka sociala och kulturella institutioner och interaktioner ändras som en konsekvens av växande medial påverkan.³⁶ Medialisering kan förstås som ett koncept för att kritiskt granska det ömsesidiga förhållandet mellan förändring i media och kommunikation å ena sidan, och förändring i kultur och samhälle å andra sidan.³⁷

³¹ Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014, s 256ff.

³² Ibid.

³³ Ibid, s 257.

³⁴ Ibid, s 258.

³⁵ Ibid, s 259.

³⁶ Ibid, s 261.

³⁷ Ibid.

För att ge möjlighet att bredda analysen ger de begreppet *mediering*, vilket kommer att användas i förevarande arbete, innebörden av en social process genom vilken media bidrar till diskurser i samhället. Medieringen för samman de mediala handlingarna och riktar uppmärksamhet åt den mediala produktionen och reproduktionen som i sig understödjer den sociala rörelsen. På det här sättet måste media ses som en social, kulturell, ekonomisk och politisk infrastruktur vilken bidrar till skapandet av politiska subjekt.³⁸

3.1.2 Kvinnor och social rörelse

Nedan följer den teoribildning som ligger till grund för uppsatsens andra del och besvarande av frågeställning två och tre. En presentation ges av vilka egenskaper kvinnorörelsen visat sig inneha för att på ett framgångsrikt sätt utmana könsmaktsordningen.

3.1.2.1 Kvinnorörelsens tredimensionella anspråk

Eduards menar att kvinnors organisering kan ses som uppgörelser med den nationella ordningen om kvinnokroppens symboliska och materiella värde. Där med menar hon sig skildra förhandlingsprocesserna i termer av vilken avreglering som genomdrivits, vem som tagit plats i det offentliga rummet samt hur samhällets maktordning benämnts. Hon menar att kvinnorörelserna utmanar olika nationella och kroppspolitiska anspråk utifrån tre dimensioner: avreglering, aktörer och diskursen om kropp och kön.³⁹

Avreglering handlar om vilka organiserade krav som ställts av rörelsen, vilka olika frågor som kvinnorörelserna fått upp på den politiska agendan. Rörelserna har krävt reformer som medfört att kvinnokroppens symboliska betydelse försvagats.⁴⁰

Aktörer i relation till kvinnorörelsen syftar till i vilken grad den kollektiva organiseringen innebär att kvinnor gör sig till politiska aktiva medborgare. Kvinnor har motiverat sitt politiska deltagande med sitt moderskap, sina sociala uppgifter eller kroppsliga utsatthet. Eduards menar att kvinnors organisering i sig självt genererar demokratiskt utrymme.⁴¹

³⁸ Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014, s 260.

³⁹ Ibid, s 272ff.

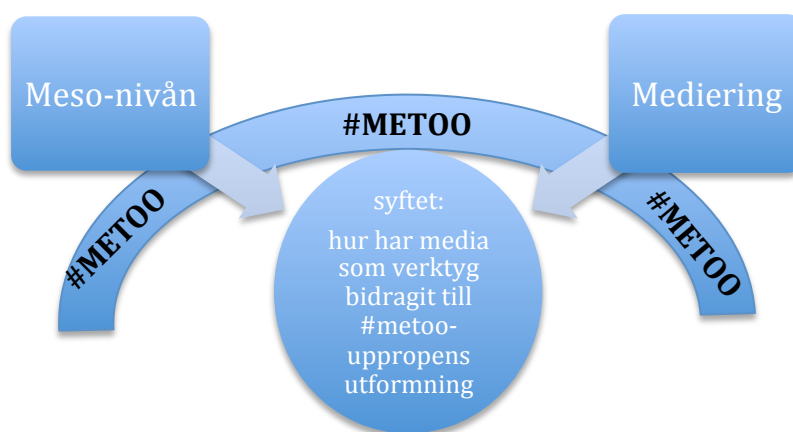
⁴⁰ Eduards, Maud, 2007, s 273ff.

⁴¹ Ibid, s 276ff.

Diskurser om kropp och kön relaterar till vad Eduards kallar *benämningsmakten*, vilket syftar till på det sätt kvinnorörelser gjort anspråk på omformuleringar av till synes givna definitioner och föreställningar av kropp och kön. På det här sätter skapar kvinnor nytt vetande genom sina omtolkningar och kollektiva handlingar.⁴²

3.1.3 Uppsatsens förhållningssätt till teorin

Mattoni och Trerés ramverk för att adressera relationen mellan media och social rörelse kommer i det följande avgränsas i relation till uppsatsens syfte, och användas på följande sätt. Övergripande fokus i kommande undersökning i relation till uppsatsens primärmaterial och syfte är att titta på rörelsen på en mesonivån, där avsikten således är att undersöka #metoo i relation till kollektiva formationer. Förhoppningen är att en bild av #metoo som rörelse uppdragas, och öppnar upp för en vidare undersökning i relation till den mediala bilden. I och med att #metoo som medial process i skrivande stund inte är avgjord fyller det en tvivelaktig funktion att belysa processen i relation till medialisering, då det långsiktiga perspektivet vad gäller rörelsen inte ligger för handen. Där emot är det för uppsatsens syfte adekvat att titta på #metoo i relation till mediering, där fokus kommer ligga på att undersöka den mediala infrastrukturen i relation till uppropen. Då mediering inte bara ses som den mediala infrastrukturen, utan också som ett medel i relation till den sociala rörelsen,⁴³ förefaller förhållningssättet till mediering extra viktigt i relation till uppsatsens syfte. Teorin kan således bildligt beskrivas enligt följande:

Uppropen kommer således studeras med fokus på medieringsprocessen, där aktörernas mobilisering och det kollektiva handlandet står i fokus.

⁴² Eduards, Maud, 2007, s 279ff.

⁴³ Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014, s 260.

Eduards tre dimensioner av kvinnorörelse ger analysen ett fördjupat förhållningssätt för att kunna besvara uppsatsens frågeställning vad gäller vilka likheter som finns mellan #metoo-uppropen och tidigare kvinnorörelsers förändringsanspråk. Genom att jämföra uppropen med tidigare kvinnorörelsers tillvägagångssätt är en analys av huruvida könsmaktsordningen utmanas möjlig utifrån uppropens förändringskrav och den bild vittnesmålen ger av rådande ojämlikhet.

3.2 Metod

Nedan följer en presentation av vald metod för arbetet. Först beskrivs idén bakom innehållsanalysen som metod. Där efter följer en diskussion om validiteten bakom vald metod samt en kritisk diskussion i relation till den samma. Där efter presenteras det tillvägagångssätt på vilket metoden kommer att användas för att uppfylla uppsatsens syfte.

3.2.1 Innehållsanalys

Till grund för uppsatsens genomförande ligger en kvalitativ innehållsanalys. Det finns två tillvägagångssätt vad gäller innehållsanalys. En kvantitativ innehållsanalys, i motsats till en kvalitativ, ger möjlighet att undersöka det objektiva, systematiska och tydligt stipulerade i ett material.⁴⁴ Ett kvantitativt förhållningssätt till ett material syftar ofta till att generera kvantifierbar data, och är således en möjlighet att analysera budskapet i termer av numerär förekomst av det man efterforskar.⁴⁵

En kvalitativ innehållsanalys i sin tur, vilken här är för handen, ger möjlighet att analysera materialet på djupet. Genom att tolka textens latenta innehåll ger metoden möjlighet att undersöka den underliggande meningen med materialet.⁴⁶ Ulla Hällgren och Berit Lundman presenterar i sin rapport ”Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures, and measure to achieve trustworthiness” utgångspunkten att verkligheten alltid kan tolkas på olika sätt, och att all förståelse där med är beroende av subjektiv tolkning.⁴⁷ Den subjektiva tolkning som utfaller av en användning av en kvalitativ innehållsanalys innebär

⁴⁴ Hällgren Graneheim, Ulla & Lundman, Berit. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures, and measure to achieve trustworthiness. *Nurse Education today* 24, 2004, (i fortsättningen: Hällgren Graneheim Ulla, Lundman Berit, 2004) s 105

⁴⁵ Bryman, Alan, *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*, Studentlitteratur, Lund, 1997.

⁴⁶ Hällgren Graneheim Ulla, Lundman Berit, 2004, s 106.

⁴⁷ Ibid.

således att man behöver läsa resultaten med en förståelse för att det förefaller otillbörligt att tolka resultat utan vetskap om att samma material kan tolkas annorlunda av någon annan. Vidare presenterar Hällgren och Lundman tre begrepp för diskussion om undersökningens kredibilitet: trovärdighet, pålitlighet och överförbarhet.⁴⁸

Trovärdighet syftar till utformningen av uppsatsens syfte, insamling av material och det initiala undersökningsarbetet.⁴⁹ För trovärdighet i förevarande arbete har för avsikt varit att bredda primärmaterialet i relation till vilka domäner som presenterat uppropen, samt bredden på yrkesgrupper som är representerade i materialet. Detta har gjorts i relation till en avgränsad mängd upprop för att kunna besvara frågeställningen inom gränserna för arbetets storlek.

Pålitlighet syftar till att använt material i undersökningen kan komma att ändras över tid, samt behovet att ändra beslut i analysprocessen.⁵⁰ För att minimera risken för inkonsekvent förhållningssätt till materialet och insamling av det samma har för förevarande arbete valts att inte addera upprop till materialet, trots att upprop fortsätter presenteras i media under arbetets gång.

Vad gäller *överförbarhet* syftar begreppet till resultatets möjlighet att överföras och tillämpas på andra grupper. I relation till överförbarheten ska även poängteras att författaren enbart kan ge förslag om överförbarhet, men det är upp till läsaren att besluta huruvida det uppfattas som möjlighet att överföra resultat till annat sammanhang.⁵¹ I förevarande arbete ämnas inte resultatet presenteras med förutsättningar att vara överförbart. Där emot är det inte någonting som hindrar läsaren från att göra dessa tolkningar och där med öppna upp för djupare analyser av liknande ämnen.

3.2.2 Tillvägagångssätt

Innehållsanalysen kan beskrivas genom tre faser: förberedelser, organisering och rapportering.⁵² Noga genomläsning av valt material krävs, som utgångspunkt identifieras sedan textens idéer, begrepp och terminologi vilka därefter kategoriseras och passas in under

⁴⁸ Hällgren Graneheim Ulla, Lundman Berit, s 106.

⁴⁹ Ibid, s 109ff.

⁵⁰ Ibid, s 110.

⁵¹ Ibid.

⁵² Elo, S. and Kyngäs, H. (2008), The qualitative content analysis process. Journal of Advanced Nursing, 62: 107–115. doi:10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x, s 109.

teman.⁵³ Genom kategoriseringen uppdagas materialets mönster och beröringspunkter vilket öppnar upp för en djupare analys som ger möjlighet att tolka materialet och presentera ett resultat i relation till arbetets frågeställningar och syfte.⁵⁴

För förevarande arbetes fortskridande har valts en kombination av manifesterat och latent förhållningssätt till materialet där för avsikt är att analysera både det klart uttrycka i materialet, men även det underförstådda.⁵⁵ Uppsatsens primärmaterial kommer analyseras utifrån förutbestämda teman som överensstämmer med arbetets teoribildning. Redan innan första bokstaven för analysen satts på pränt har således ett förarbete gjorts genom grundlig genomläsning av primärmaterialet. Utifrån i teorin förutbestämda teman har sedan för avsikt varit att återfinna koder i texten vilket är stycken som är relaterade till varandra genom dess innehåll.⁵⁶ Koderna har sedan kondenserats, vilket innebär en reducering av mängden ord, utan att inkräkta på kvalitén av det som återstår. Utfallet av kondenseringen har sedan placerats i en kategori möjligt att slutleda till valt tema. Processens kodning, kondensering och kategorisering under vardera tema har schematiseras nedan. I den fortsatta undersökningen har sedan vissa kategorier och teman placerats som rubriker, följt av utvalda citat från uppsproppen. På de ställen i arbetet där flera citat har staplats på varandra är detta ett medvetet val för att visa på ämnets befintlighet i fler av uppsproppen.

⁵³ Taylor-Powell, Ellen and Renner, Marcus (2003). *Analyzing Qualitative Data*. University of Wisconsin-Extension, s 2.

⁵⁴ *Ibid*, s 5.

⁵⁵ Hällgren Graneheim Ulla, Lundman Berit, 2004, s 106.

⁵⁶ *Ibid*.

3.2.2.1 Schematisering

Schema för media och social rörelse:

Kod	Kondensering	Kategori	Tema
Bred front av vilka som räknas tillhöra branschen	Skapande av kollektiv formation	Aktörer	Mesonivå
Konsekvent formulering av ett "vi" som står bakom uppropan			
Rörelsenätverk och rörelsekoalition			
Återkommande hänvisning till #metoo-rörelsen som startskott	Från #metoo till branschspecifikt upprop	Reproduktion av social rörelse	Mediering
Olika mediala tillvägagångssätt har gett förutsättningar för medial produktion och reproduktion			

Schema för kvinnor och social rörelse:

Kod	Kondensering	Kategori	Tema
Krav på omedelbart stopp på den utsatthet som kvinnor vittnar om	Krav riktade mot makthavare	Kollektiva krav	Avreglering
Kraven riktade till de som misslyckats upprätthålla trygghet			
Automatiserat demokratiskt utrymme pga. stor medial plats	Legitimering av uppropan	Anspråk på demokratiskt utrymme	Aktörer
Motivering utgörs av kroppslig utsatthet och marginalisering			
Uppställt krav på jämställdhet	Frångår primärt krav på autonomi och kroppslig integritet	Omdefiniering av målet med rörelsen	Benämningmakten
Krav på arbete på lika villkor			
Bredd i utsattheten och vad man definierar som trakasserier/våld/marginalisering	Utsattheten sträcker sig bortom gränsen av branschen	Individuell utsatthet med kollektivt utfall	Strukturell ojämlikhet

4 Undersökning

Nedan följer uppsatsens analys. Likt tidigare uppdelningen i arbetet följer även undersökningen uppdelningen mellan media i relation till social rörelse, och kvinnor i relation social rörelse. Med hänvisning till ovan schematiserad kodning av primärmaterialet kommer undersökningen presenteras utifrån förevarande kategorier och teman vilka följer metoden, för att möjliggöra en överskådlighet som ämnar bidra till en tydligare analys.

4.1 Media och social rörelse

4.1.1 Uppropen på en mesonivå

Nedan följer en undersökning av de identifierade koderna som kategoriserats under mesonivån som delar av utformningen av en kollektiv mobilisering.

4.1.1.1 Branschtillhörighet och skapandet av kollektiv

För arbetet valda upprop presenteras samtliga som en gemensam skrivelse, där varje bransch för uppropet som sådant framstår som en kollektiv formation. Detta kan bland annat förstås genom att samtliga upprop formuleras med ett tydligt ”vi” och med konsekventa hänvisningar till antal personer som står bakom uppropen.

Vi är 2 290 personer som valt att ställa oss bakom uppropen och stötta varandra i att våga tala om verkligheten.⁵⁷

703 kvinnliga skådespelare står bakom uppropet. Vi pratar med en röst (...)⁵⁸

De två citaten ovan porträtterar båda på vilket sätt uppropen frångår utgångspunkten i de #metoo-inlägg som florerar på sociala medier i egenskap av individuella inlägg, och istället formulerar en kollektiv mobilisering, följt av kollektiva anspråk. De kollektiva anspråken presenteras vidare under avsnitt 4.2.

⁵⁷ Fransson, Martin, *2290 kvinnor inom idrotten i upprop mot sexism och övergrepp*, Dagens Nyheter, 2017-11-22, (I fortsättningen: #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22),

⁵⁸ SvD Kultur, *Han tog stryptag, sa att jag gör skit och han gör konst*, Svenska Dagbladet, 2017-11-19, (I fortsättningen: #tystnadtagning, SvD, 2017-11-19)

I flera av uppropen är det tydligt vilka som tillhör respektive bransch, där man explicit benämner olika titlar och arbetsuppgifter tillhörande personer som är en del av uppropen.

Över 1300 kvinnliga politiker skriver under uppropet, och det är både partisekreterare, riksdagsledamöter samt tidigare partiledare och före detta ministrar.⁵⁹

Men bakom kulisserna (...) vittnar artister, musiker, låtskrivare, musikstudenter, bolagsanställda, praktikanter och andra yrkesroller inom musikbranschen.⁶⁰

Det här skulle kunna ses som en avgränsning av en bransch i relation till en annan, men med uppropens vidare formuleringar, likt...

Fler än 4000 kvinnliga journalister vittnar i en sampublicering med andra medier (...)⁶¹

... förefaller det snarare kunna ses som en demonstration av bredden av det kollektiv man pratar i termer av. På det här sättet visar uppropen på rena språkliga formuleringar som i sig skapar en kollektiv formation.

Lievrouw menar att mobilisering i en social rörelse kan ses som både den viktigaste och den mest problematiska aspekten av social rörelse, och hänvisar till "the mobilization process, getting people on the street, has always been a difficult and unpredictable element in the movements"⁶² Oavsett om media är en del av mobiliseringen eller inte, så handlar således den kollektiva mobiliseringen om aktörerna. Som nämnt ovan menar Tambini att för att omvandla ett identifierat intresse till politiskt agerande måste individer med samma intresse hitta varandra och upptäcka att detta delade intresse faktiskt föreligger.⁶³ Mot denna bakgrund kan här ses att media bidragit till att underlätta möjligheten till mobilisering, då deltagande individer i uppropens tillkomst förefaller funnit detta gemensamma intresse och således låtit mobilisera sig.

⁵⁹ SvD, *I maktens korridorer ser vi oss över axeln*, Svenska Dagbladet, 2017-11-17, (i fortsättningen: I maktenskorridorer, SvD 2017-11-17).

⁶⁰ DN Kultur, *Jag vågade aldrig berätta då kanske jag inte skulle få sjunga mer*, 2017-11-17, (I fortsättningen: #närmusikentystnar, DN Kultur, 2017-11-17).

⁶¹ SVT Nyheter, *#DEADLINE, ett upprop från 4084 kvinnliga journalister*, SVT, 2017-11-21.

⁶² Lievrouw, Leah 2011, s 154.

⁶³ Tambini, Damian, 1999, s 318.

Vi som skriver under detta uppdrag har olika relation till idrotten, men vi alla delar gemensamma upplevelser av att män på olika sätt tagit av vårt space, våra kroppar och våra rättigheter på ett sätt som begränsar våra liv (...)⁶⁴

Vi har mötts i en gemensam känsla av skam. Skam som har lagts på oss för andra agerande – chefers, gästers och kollegors. Skam över att vi har behövs skratta bort övergrepp som smärtat och suttit kvar.⁶⁵

Ovan citerat visar hur uppdraget inte enbart skapar ett ”vi” i termer av språkligt uttryck, utan hur uppdragets dignitet i egenskap av en kollektiv formation grundas i de upplevelser som utgör basen i varför uppdraget över huvudtaget satts på pränt. Här visar uppdraget således prov på vad Milan identifierat som definitionen av kollektiv identitet, utbytet av individualitet till ett ”vi” genom igenkänning i skapad ”vikänsla”.⁶⁶ I relation till att mobiliseringen är beroende av att människor inser sina gemensamma upplevelser, samt det faktum att media utgör verktyg för förenklad mobilisering, visas här hur kvinnor gått samman i uppdraget och hur denna mobilisering kan ses som en del av en social rörelse.

4.1.1.2 Rörelsenätverk och rörelsekoalition

Som tidigare nämnt menar Mattoni och Trerés att man på mesonivån kan se rörelsenätverk och rörelsekoalition, vilka skiljer sig i den aspekten att den förstnämnda är lös i sin organisation och i sina rutiner med bland annat ett användande av informella kommunikationskanaler. medan den sistnämnda är en mer strukturerad sådan.⁶⁷

Som visat är uppdraget i relation till de aktörer som står bakom dem möjliga att se som en kollektiv mobilisering. Strukturerna bakom ser dock enligt uppdraget olika ut, där bland annat både Facebook och specifika hemsidor och bloggportaler har använts för att samla information och vittnesmål för uppdraget.⁶⁸

⁶⁴ #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22.

⁶⁵ Peters, Elin, *Vi kokar över – restaurangbranschens uppdrag mot sexuella trakasserier*, Dagens Nyheter, 2017-11-30, (I fortsättningen: #vikokaröver, Dagens Nyheter, 2017-11-30).

⁶⁶ Milan, Stefania, 2015, s 891.

⁶⁷ Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014, s 258.

⁶⁸ Räddningstjänsten specialplattform för #metoo, *Vi kräver att ansvariga agerar när #larmetgår, #metoo räddningstjänsten*, (I fortsättningen: #larmetgår, Räddningstjänsten).

(...) du väljer själv om du vill vara anonym även inför oss som administrerar #larmetgår.⁶⁹

Citaten ovan är hämtat från den bloggportal som utgör samlingsplats för räddningstjänstens upprop. Utan att gå ut med vilka som startat portalen, är det tydligt att det finns personer som administrerar bloggen. På det sättet visas att det finns en struktur bakom sättet på vilket man samlat sin bransch. På samma portal kan vidare läsas:

#Larmetgår är inte ett upprop likt många andra #metoo-uppprop i bemärkelsen att det inte går att skriva under med sitt namn (...) ⁷⁰

Räddningstjänsten har således valt att i sitt upprop samla in vittnesmål, utan en vidare möjlighet att skriva under uppropet som sådant. Vilket skiljer sig från många av de andra, som istället väljer att avsluta sina uppprop med exempelformuleringen:

5965 kvinnor inom juristbranschen har på bara ett dygn undertecknat detta uppprop (...) att underteckna uppropet innebär inte att man personligen har blivit utsatt för övergrepp.⁷¹

Oavsett om uppropen är undertecknade, eller enbart innehåller vittnesmål är detta information som det fattats beslut om och som kommunicerats till deltagarna. Det faktum att majoriteten av uppropen omnämner Facebook, eller annan social media som det forum på vilket de samlats för att online skriva under uppropen, och skicka in eventuella vittnesmål, visar på att det bakom uppropen finns en struktur.⁷² Att starta en grupp på Facebook kräver att en person de facto gjort detta, och formulerat syftet bakom gruppen. Även räddningstjänsten omnämner på sin bloggportal möjligheten att bli inbjudan till Facebook-gruppen, men där portalen fungerar som ett formulär för kontakt, och inlämning av vittnesmål.⁷³ Det förefaller dock inte, bakom några av uppropen, finnas en organisering i termer av organisatoriska rutiner och

⁶⁹ #larmetgår, Räddningstjänsten

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ SvD Kultur, *Jurister vittnar: domare ville ha orsalsex i gengäld*, Svenska Dagbladet, 2017-11-15, (I fortsättningen: #medvilkenrätt, SvD, 2017-11-15); Se också, DN debatt, *1768 kvinnor i försvaret: alla anmälningar måste tas på allvar*, Dagens Nyheter, 2017-11-29, (I fortsättningen: #givaktochbitihop, Dagens Nyheter, 2017-11-29); Se också, I maktens korridorer, SvD 2017-11-17.

⁷² Se #larmetgår, Räddningstjänsten, #tystnadtagnig, SvD, 2017-11-19, #vikokaröver, Dagens Nyheter, 2017-11-30.

⁷³ #larmetgår, Räddningstjänsten.

specifika beslutsprocesser.⁷⁴ Något som måste kunna förklaras av det faktum att samtliga upprop tillkommit på relativt kort tid, vilket visas nedan, samt mot det faktum att samtliga upprop relevanta för arbetet tillkommit inom datumen 2017-11-15 till 2017-11-30.⁷⁵

Det här innebär således, men hänvisning till den organisering de visar prov på i termer av gruppering och vittnesinsamling, samt möjlighet att lämna underskrifter, att uppropen kan ses som ett uttryck för ett rörelsenätverk.

4.1.2 Mediering

Med hänvisning till styckena under 4.1.1 kan konstateras att uppropen utgör ett gemensamt ställningstagande för de som står bakom uppropen, både som givare av vittnesmål och underskrifter. Det uttrycks både implicit och explicit att det är frågan om en kollektiv mobilisering, och det kan därmed konstateras att det är möjligt att mot den teoribildning som lagts till grund för förevarande analys se de aktörer som står bakom uppropen som en del av en kollektiv mobilisering och där med en social rörelse. Frågan i det kommande är hur de aktörer som utgör ett kollektiv i termer av aktörer i mobiliseringen använt mediala verktyg för att reproducera den sociala rörelsen som sådan.

4.1.2.1 #Metoo som startskott

Precis som andra upprop den senaste tiden kom detta till genom att det började bubbla underifrån.⁷⁶

Syftet är att i #metoo:s anda sätta fingret på de strukturella problem som finns överallt.⁷⁷

Allt började med en fråga till ett tiotal skådespelare om vi gemensamt skulle uttala oss angående #metoo (...)⁷⁸

Inspirerade av #metoo och berättelser från andra branscher (...)⁷⁹

⁷⁴ Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014, s 258.

⁷⁵ Se datum för uppropen i arbetets referensförteckning.

⁷⁶ I maktens korridorer, SvD 2017-11-17.

⁷⁷ Aftonbladet Nyheter, Byggbranschens upprop #sistaspikenikistan, Aftonbladet, 2017-11-27, (I fortsättningen: #sistaspikenikistan, Aftonbladet, 2017-11-27).

⁷⁸ #tystnadtagna, SvD, 2017-11-19.

Citaten ovan är alla en del av på vilka grunder uppropen har kommit till. Det framstår med tydlighet att vad som ligger till grund för upprens tillkomst är de individuella #metoo-inlägg som delats på sociala medier. Det kan således konstateras att de inlägg som individer delat i sociala medier varit en grundbult i tillkomsten, vilket innebär att upprens tillkomst i sig kan ses som reproduktion av medial produktion.

Det här kan knytas an till vad Tambini som tidigare nämnt menar utgör en nödvändig del av en social rörelses tillkomst, det faktum att individer med samma intresse måste hitta varandra och upptäcka att ett delat intresse föreligger. Det här måste ske för att omvandla ett identifierat intresse till ett politiskt agerande.⁸⁰ Mot den bakgrunden är det möjligt att identifiera #metoo:s spridning på sociala medier som den mediala produktion som gav upphov till ett identifierbart intresse.

4.1.2.2 Olika mediala plattformar

Plattformarna på vilka uppropen fått sin utformning har berörts ovan, men utgör en viktig del av på vilket sätt aktörerna i sitt användande av media kan sägas ha både ha utlöst rörelsen och reproducerat den samma. Flertalet upprop benämner Facebook som den kanal vari kommunikationen skett för att samla in vittnesmål och bjuda in till möjligheten att lämna sin underskrift. Möjligheten att samlas på en medial plattform förefaller ha fått avgörande betydelse för upprens tillkomst.

Efter att vi i juristbranschen bestämde oss att också gå samman fick vi bara på ett dygn in hundratals vittnesmål om missförhållanden (...)⁸¹

Trots att krogbranschen är splittrad utan en tydlig infrastruktur eller stora nätverk (...) fick vi över 1000 medlemmar i Facebook-gruppen #vikokaröver på bara några dygn. Vi är nu ca 7000 personer (...)⁸²

På åtta minuter hade Facebook-gruppen 'i maktens korridorer' över 200 medlemmar. Mindre än två dygn efter att den startades, är vi fler än 5000.⁸³

⁷⁹ #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22.

⁸⁰ Tambini, Damian, 1999, s 318.

⁸¹ #medvilkenrätt, SvD, 2017-11-15.

⁸² #vikokaröver, Dagens Nyheter, 2017-11-30.

Genom användandet av Facebook gavs aktörerna således möjlighet att kommunicera, dela vittnesmål och skriva under uppopen som sedan kunde sammanställas till ett upprop. Som nämnt ovan är för arbetet utvalda upprop sådana som sedan publicerats i massmediala dagstidningar samt för specifika branscher vald bloggportal.⁸⁴ Det här visar på att Facebook användes som medel för att samla vittnesmål och underskrifter för att sedan nå än större spridning genom publicering i massmedia. Med hänvisning till citaten ovan gällande inspiration branscherna mellan kan vidare konstateras att den identifiering av ett gemensamt problem som förelåg inför aktörernas mobilisering således gjorts med sociala medier som medel.

Utöver Facebook har som nämnt upprop också offentliggjorts genom andra mediala plattformar. Av uppsatsens utvalda upprop är det #närlarmetgår samt #vardeljus som båda format sina upprop på Jimdo⁸⁵, respektive Wordpress⁸⁶. Båda dess plattformar möjliggör löpande mottagande av vittnesmål genom ett kontaktformulär på respektive hemsida.⁸⁷ Det här innebär att dessa två upprop använder media för att möjliggöra en fortsatt rörelse inom rörelsen som sådan.

Här går att dra en tydlig koppling till Mattoni och Trerés innebörd av omkonfigurering och processen av mediering, vilken de menar utgör “the ongoing process by which people adapt, reinvent, reorganize, or rebuild media technologies as needed to suit their various purpose or interest.”⁸⁸ Mot den bakgrunden förefaller användandet av Facebook och två nämnda bloggportaler utgöra den mediala grund på vilken uppopen startat, och där aktörerna genom kollektiv mobilisering format den mediala användningen i den riktning som krävts för att uppfylla syftet bakom mobiliseringen.

Förevarande arbete gör inget anspråk på att besvara frågan huruvida uppopen utgör en social rörelse i termer som når bortom den mediala rörelsens utformning. Det förefaller dock passande att här nämnda Lievrouw's beskrivning av medias roll i New Social Movement

⁸³ I maktens korridorer, SvD 2017-11-17.

⁸⁴ #larmetgår, Räddningstjänsten; Se också, Svenska kyrkans specialplattform för #metoo, *Varde ljus i Svenska kyrkan en del av #metoo*, 2017-11-24, (i fortsättningen: #vardeljus, Svenska Kyrkan, 2017-11-24).

⁸⁵ Jimdo är ett onlineverktyg för att bygga hemsidor.

⁸⁶ Wordpress är ett nätverk som erbjuder en onlineplattform för publicering så som att starta en blogg eller bygga en hemsida.

⁸⁷ #larmetgår, Räddningstjänsten; #vardeljus, Svenska Kyrkan, 2017-11-24.

⁸⁸ Mattoni Alice, Treré Emiliano, 2014, s 264.

Theories⁸⁹. Hon menar att media utgör medel för att uttrycka och sprida aktivisternas intressen och värderingar, men också utgör det verkliga praktiska handlingsområdet där själva rörelsen är både skapad, ifrågasatt och presenterad.⁹⁰ Det här är således ett uttryck för att media idag används både i termer av symboliska handlingar i rörelsen och som materiella handlingar. Media utgör därmed både ett sätt för rörelsen att kommunicera, men också det medel vari rörelsen både skapas och statueras.⁹¹ Mot den bakgrunden förefaller för uppsatsen relevant material göra uttryck för ett användande av media överensstämmande med idén om hur en social rörelse formas, och skapar sina anspråk. Det förefaller dock som att förevarande upprop, mot ovan visat, tenderat använda media inte bara som medel, utan också som mål för rörelsen. Mattoni och Treré menar som nämnt att det är en självklar del av på vilket sätt medial reproduktion sker och där med förefaller vara ett mål med rörelsen. Vad förekomsten av media som mål kan få för konsekvenser för upppropens anspråk undersöks under avsnitt 4.2.5.

4.1.3 Sammanfattning

Visat ovan är att #metoo-uppropen skapats genom en kollektiv mobilisering av de kvinnor som sammanslutits och delat med sig av vittnesmål och som lämnat sina underskrifter att publicera i uppropen. Den kollektiva mobiliseringen har möjliggjorts genom att media gett plattformar både att samlas på i termer av kommunikationsmöjligheter, och genom möjligheten att lämna vittnesmål. Det här innebär att rörelsen kan ses som ett rörelsenätverk innehållande informella kanaler för kommunikation samt vagare rutiner för organiseringen, om än befintliga. Huruvida organisatoriska rutiner hade gjort någon skillnad för upppropens utformning är omöjligt att svara på, men konstateras ändå att det är frågan om en social rörelse som använt media för att möjliggöra sin mobilisering.

Vidare är visat att uppropen i sig är en reproduktion av den mediala produktion som #metoo-inlägg i sociala medier bidragit till innan uppropen skapades. Dessa inlägg gav upphov till identifiering av ett gemensamt intresse i den bemärkelsen att tusentals kvinnor insåg att de inte var ensamma i sina upplevelser. Mot den bakgrunden har visats att användning av sociala medier för skapandet av uppropen, och publicering i massmedia för spridningen av budskapet

⁸⁹ New Social Movement är en bland flera andra teorier om social rörelse.

⁹⁰ Lievrouw, Leah A, 2011, s 157ff.

⁹¹ Ibid, s 158.

är ett tydligt uttryck för medial reproduktion som bidragit till att fler upprop tillkommit och att budskapet fått spridning.

Media utgör således verktyget både för rörelsens uppkomst, och vidare existens. Förevarande slutsats om mobilisering öppnar upp för en tolkning av medias roll både som medel och mål, vilket undersöks nedan.

4.2 Kvinnor och social rörelse

I det följande undersöks vilka krav uppropen ställer, mot vilka kraven riktas och vad de i uppropen presenterade vittnesmålen innebär i termer av utmaning av könsmaktsordningen. För avsikt är att undersöka om uppropens utformning innehar överensstämmande aspekter med ovan presenterade tre dimensioner av tidigare kvinnorörelser. Vidare avses att undersöka uppropens vittnesmål och vilken bild de stipulerar av rådande utsatthet.

4.2.1 Avreglering

Under avsnittet med schematisering har redovisats hur uppropen avser att analyseras i relation till aktuell teori för avsnittet kvinnor och social rörelse. En uppdelning har gjorts mellan kraven i sig, och mot vilka kraven riktas. I uppropen går att återfinna tydliga krav på att man söker stopp på den utsatthet som presenteras genom vittnesmålen. Det är vidare tydligt mot vilka dessa krav riktas. Detta kan sägas utgöra avreglering i den mening som presenterats i teorin.

Framför allt är det ni män som nu måste ta ert ansvar. Titta omkring er (...) lär er se tecknen, lär er säga ifrån och lär er lyfta och lyssna på era kvinnliga kollegor.⁹²

Ansvariga måste ta ansvar. Vi hoppas att våra manliga kollegor och arbetsgivare tar till sig av våra berättelser. Vi kräver med detta upprop att ni öppnar era ögon, höjer era röster och arbetar för ett hållbart arbetsklimat.⁹³

Citaten ovan riktas som visat till män, manliga kollegor och arbetsgivare. Båda citaten visar att man ber om att dessa ansvariga personer ska ta emot berättelserna med seriositet och

⁹² I maktens korridorer, SvD 2017-11-17.

⁹³ #sistaspikenikistan, Aftonbladet, 2017-11-27.

genom uppmärksamhet till händelser arbete för ett hållbart arbetsklimat. Eduards menar som nämnt ovan att avreglering syftar till på vilket sätt kvinnorörelser fört upp frågor på den politiska agendan. Där hon menar att kvinnorörelser har krävt reformer som minskat kvinnokroppens symboliska värde i samhället.⁹⁴ Mot den synen på kvinnorörelsens anspråk är det möjligt att se en överensstämmelse med de anspråk som uppropen gör på att uppmärksamheten ska riktas mot förövarna, och att deras historier ska tas på allvar. Det kan ses som ett krav på att kvinnors samhällsplatser, med fokus på arbetslivet, ska tas på allvar.

Utöver ovan redovisade krav på ansvarstagande och en ökad benägenhet att uppmärksamma utsatthet, framstår ytterligare ett krav som tydligt i uppropen. Kravet att bryta tystnadskulturen. Det här kan enligt uppropen ske bland annat genom att de personer som tagit mod till sig att berätta för någon med större ansvar på arbetsplatsen, som en chef eller ledare, inte ska behöva vara rädda för att bemötas med skam, hyschande eller misstro. Många av vittnesmålen i uppropen berättar om motsatsen.

(...) skulle hämta en bok i ett arkiv i källaren, prostens som gjorde en visitation hade följt efter mig och väl där på stegen när jag började klättra ner så sticker han in sin hand och tar tag i mitt underliv (...) berättade för min kyrkoherde, hon sa att sådant måste vi kvinnor tåla, att män är sådana.⁹⁵

Jag blev våldtagen av en skådespelarkollega. När jag berättade om övergreppet för en regissör jag jobbat med svarade han skämtsamt att 'nu blir jag orolig för att du ska anmäla mig för sexuella trakasserier' han syftade på den gången han försökte kyssa mig (...). Han blev senare teaterchef och anställde också våldtäktsmannen (...)⁹⁶

Mot grunder likt ovan presenterade, vilka utgör ett ytterst litet axplock från uppropen bland förekomsten av vittnesmål om misstroende och ignorerande mottaganden vid försök att berätta, uttrycks i uppropen tydliga krav på ett slut på tystnadskulturen.

⁹⁴ Eduards, Maud, 2007, s 273ff.

⁹⁵ #vardeljus, Svenska Kyrkan, 2017-11-24.

⁹⁶ #tystnadtagning, SvD, 2017-11-19.

Vi vill att både kvinnor och män uppmuntras att bryta tystnadskulturen på arbetsplatsen. Den som vågar höja rösten ska inte straffas.⁹⁷

Även det här kravet är återkommande i uppropen och det utgör ett tydligt ställningstagande emot det till synes vanligt förekommande bemötandet vid val att berätta om utsatthet.⁹⁸

I relation till dessa krav uppdragas ett återkommande förhållningssätt i uppropen, det faktum att det formuleras som att det uppdrag de utger sig för att inneha är avslutat i och med uppropens publicering. Man pratar i termer av överlämnande av ansvar.

Vi har tagit ansvar genom att berätta hur vår verklighet ser ut. Nu är det dags för er att börja agera på riktigt (...)⁹⁹

Vi har tagit ansvar för att berätta om hur verkligheten ser ut. Nu är det andras tur att agera.¹⁰⁰

Det första och viktigaste steget är att bryta tystnaden. Och det är just det vi gör här och nu. Det är det upp till varje styrelse, förening, förbund, redaktion, supporterförening att fortsätta arbetet (...)¹⁰¹

Det här uttryckssättet öppnar för tolkning. Ett möjligt sätt att se det torde vara att uppropens dignitet slutar där kravet går över i ett bedjande till män att ta sitt ansvar. Även om det inte kan sägas vara hela sanningen, är det av vikt att lyfta i relation till vilken plats som uppropen kan tänkas ta på den politiska agendan.

Wendt och Jansson poängterar bland annat att det är en väsentlig skillnad på att göra män ansvariga för lösningen, och att göra män ansvariga för våldet. Att göra män ansvariga för det förstnämnda tenderar att tona ned mäns kollektiva skuld i relation till kvinnor, vilka därmed ses som en underordnad grupp. På så sätt är att lägga ansvaret för en lösning på männen att automatiskt tillskriva dem ytterligare makt, handlingskraft och förmåga att förändra.¹⁰² Att

⁹⁷ #medvilkenrätt, SvD, 2017-11-15.

⁹⁸ Se #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22; #larmetgår, Räddningstjänsten; #vikokaröver, Dagens Nyheter, 2017-11-30; #givaktochbitihop, Dagens Nyheter, 2017-11-29.

⁹⁹ #vikokaröver, Dagens Nyheter, 2017-11-30.

¹⁰⁰ #medvilkenrätt, SvD, 2017-11-15.

¹⁰¹ #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22.

¹⁰² Wendt Maria, Jansson Maria, 2006, s 15.

sätta det här i relation till uppropen innebär att ansvarsutkrävandet av män visserligen riktas mot män som ansvariga för en lösning av problemet, men det kan inte sägas vara hela bilden. Uppropen gör genom sina vittnesmål en uttrycklig betoning på män som utövare av våld, sexuella trakasserier och nedvärderande beteende. Således lägger man betoning på att det är just män som är förövare. Vidare bör perspektivet att det är kvinnor som tagit till orda för kvinnor lyftas. Kvinnor har genom sin mobilisering tagit sitt politiska utrymme i anspråk och visat på en kollektiv utsatthet. Därmed pekar de ut män, inte bara som bärare av ansvar, utan också som bärare av skuld. Detta problematiseras ytterligare under avsnitt 4.2.5.

Mot denna bakgrund kan konstateras att de krav som uppropen framför allt söker bringa upp på den politiska arenan grundas i ett stopp på sexuella trakasserier och utsatthet, frågan om en nedrustning av tystnadskulturen och en vilja att föra över ansvaret för handlingarna som sådana på förövarna. Man avser att lägga ansvaret att skapa förändring på män, manliga kollegor, arbetsgivare, chefer och personer med ansvar på arbetsplatsen.

4.2.2 Aktörer

Eduards menar, vilket nämnts i teoriavsnittet, att kvinnors organisering genererar ett demokratiskt utrymme i sig självt. Därmed blir kvinnor kollektiva aktörer genom att de blir ett fysiskt inslag i samhällsbilden i egenskap av organisatör, kravställare, demonstranter, talare och skribenter.¹⁰³ Det måste sägas möjligt att dra paralleller mellan Eduards syn på det automatiserade utrymmesanspråket som följer av kvinnorörelser och för arbetet relevanta upprop, i termer av hur mobiliseringen snabbt fått genomslag. Detta känns igen i uppropen, genom bland annat formuleringen i #medvilkenrätt.

Vårt mod gör skillnad (...) det här började som ett samtal, sammanställdes under ett 'uppror', benämndes i det här sammanhanget som ett 'upprop', men kan inte sammanfattas på något annat sätt än som ett gemensamt VRÅL.¹⁰⁴

Eduards menar också att tidigare kvinnorörelser legitimerat och motiverat sitt politiska deltagande i specifika grunder, så som sitt moderskap, sin kroppsliga utsatthet med mera.¹⁰⁵

¹⁰³ #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22.

¹⁰⁴ #medvilkenrätt, SvD, 2017-11-15.

¹⁰⁵ Ibid.

På de grunder som uppropen menar sig ha tillkommit är det möjligt att även här dra en parallell till tidigare kvinnorörelsers motivering av sina krav.

Från och med nu väljer vi att vara besvärliga även om det betyder att vi skapar dålig stämning (...) vi vill synliggöra förtryckande normer och strukturer (...) vi tänker inte längre stå tysta för övergrepp och sexism. Vi kräver öppenhet och respekt.¹⁰⁶

Formuleringar likt här citerat tillsammans med krav som redovisats ovan visar på hur uppropen kan sägas motivera både mobiliseringen som sådan och tillhörande anspråk i kroppslig utsatthet. Som sagt utgör det här en grund som tidigare kvinnorörelser använt sig av.¹⁰⁷ I uppropen går dock också att finna motivering i psykisk utsatthet, så som marginalisering och förminskade behandling på grund av kön.¹⁰⁸

Här är visat att det finns en motivering i grunden av den kollektiva mobiliseringen. Det är dock möjligt att i en jämförelse med tidigare kvinnorörelsers motivering identifiera en förändring i relation till uppropen. Eduards lyfter utvecklingen i kvinnorörelsens motiveringar genom att man kan se en förändring från motivering i termer av ett naturligt moderskap till en kritik av hur män använder kvinnors kroppar. Hon menar att kroppen kan sägas ha politiserats genom att kvinnor framhållit den som en kraft, som manssamhället har misskött.¹⁰⁹ Vidare menar Eduard att tidigare organisering av kvinnor valt bort diskussioner med män när politiska krav ska formuleras, hon menar att detta skett både genom maktkamper och utstötning. Kvinnorörelsen har således gått emot rådande föreställningar om hur kvinnor bör agera i en demokrati genom att utesluta samarbetet med män.¹¹⁰

I relation till uppropen är det möjligt att se det här från två perspektiv. Uppropen lägger som visat otvivelaktigt ett enskilt ansvar på män, och maktinnehavande aktörer på arenan för utsatthet. Det här visar på att uppropen menar att det föreligger män att ta ansvar, och skapa förändring, vilket måste ses som att uppropen per se inte bara bjuder in män, utan ansätter män att delta i nödvändig reform. Det andra perspektivet ligger i uppropens förhållningsättet

¹⁰⁶ #vikokaröver, Dagens Nyheter, 2017-11-30.

¹⁰⁷ Eduards, Maud, 2007, s 276ff.

¹⁰⁸ Se exempelvis, första vittnesmålet i #givakt och bitihop, Dagens Nyheter, 2017-11-29; samt de två första vittnesmålet i #larmetgår, Räddningstjänsten.

¹⁰⁹ Eduards, Maud, 2007, s 276.

¹¹⁰ Ibid, s 277.

till kvinnors kroppar som sådana. Eduards hävdar att ”kvinnors organisering politiserat kvinnokroppen genom att göra kvinnor närvarande på den politiska arenan som individer och kollektiv.”¹¹¹ Det förefaller inte som en självklarhet utifrån uppropen att man avser att gå till kamp med kvinnokroppen som politisk symbol. Det här perspektivet undersöks vidare under avsnitt 4.2.3.

I förhållande till här behandlat aktörskap som en av tre dimensioner av kvinnorörelsens historiska utmaning av den nationella ordningen kan konstateras att uppropen i egenskap av kvinnomobilisering presenterat motiv bakom sina krav vilka otvivelaktigt gör anspråk på demokratiskt utrymme. Huruvida även den tredje dimensionen har bäring i uppropen behandlas i det kommande.

4.2.3 Benämningmakten

”Själva organiseringen blir en irriterande påminnelse om att vi lever i ett ojämlikt, sexistiskt samhälle”¹¹² menar Eduards, med en beskrivning av benämningmakten som att kvinnokampen omdefinierar givna föreställningar om kropp och kön genom att i givna diskurser som egentligen hämmar handlingsutrymmet utnyttja möjligheten att omdefiniera verkligheten.¹¹³

Upproten gör vid en första anblick inget direkt anspråk på en omdefiniering av en given föreställning så som den kan förstås i Eduards utläggning. Ett exempel från historien på ett sådan här anspråk är den omdefiniering av prostitution som nämnts tidigare i arbetet. Kvinnorörelsen bidrog i prostitutionsfrågan i Sverige med att omdefiniera diskursen om prostitution från en fråga om hälsa, moral och sociala problem till att handla om exploatering och ojämlika relationer mellan män och kvinnor.¹¹⁴

I förhållande till det här, förefaller Eduards begrepp ”benämningmakten” ha tydliga likheter med vad Outshoorn i sin undersökning kallar ”framing contents” vilket beskrivs som sättet på vilket kvinnorörelsen ramar in problemet och för in det i den politiska debatten. På det här sättet för kvinnorörelsen in sina frågor på den politiska arenan och utmanar rådande

¹¹¹ Eduards, Maud, 2007, s 278.

¹¹² Ibid, s 279.

¹¹³ Ibid, s 282.

¹¹⁴ Outshoorn, Joyce, 2015, s 150.

definitioner och uppfattningar.¹¹⁵ Vidare konstaterar Outshoorn att feministisk analys av offentlig politik har skiljt på två typer av kroppspolitik: reproduktiva rättigheter och sexuellt våld mot kvinnor, av vilka ingen av dem handlar om jämlikhet som mål, utan om autonomi och kroppslig integritet.¹¹⁶

Mot den bakgrunden är av intresse att här titta på uppropens egna förhållningssätt till det problem de lyfter. Uppropen använder sig av uttryck om jämlikhet, för jämlikhet och ett krav som trots sin underbyggda ton av rätt till sin kropp, också bygger på ett krav på nedrustning av en samhällelig struktur som således inbegriper mer än det direkta kravet på kroppslig integritet.

Vi älskar våra jobb. Vi vill inget hellre än att få arbete på lika villkor.¹¹⁷

Jämställdhet är först och främst en rättvisefråga som handlar om att ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter oavsett vem man är. Det borde vara särskilt viktigt inom en profession som ska vara djupt engagerad i rättvisa och människors lika rättigheter.¹¹⁸

Det är således möjligt att förstå den underbyggda ambitionen i uppropen, i termer av kvinnorörelsens anspråk på politiskt utrymme, som ett skiftat fokus från krav på autonomi och kroppslig integritet till ett både explicit och implicit krav på jämlikhet i bredare termer än att se kvinnokroppen som den politiska symbolen för kraven. Om feminister under 1970-talet krävde sina kroppar tillbaka och menade att kroppen varken skulle privatiseras eller sexualiseras,¹¹⁹ är det enkelt att utgå ifrån att vi inte kommit längre, möjligt är dock också att se kravet på jämställdhet som ett krav som ligger bortanför rätten till autonomi och kroppslig integritet. Vilket ytterligare kan sägas förklara uppropens ansvarsutkrävande av män, både i termer av ansvariga för sina handlingar och ansvariga för en lösning.

Om skiftning i anspråk från kvinnorörelsen kan förstås som att man tenderar lämna den kroppsliga betydelsen av kvinnan, finns också möjlighet att se att kraven lägger sig utanför vad som tidigare definierats som kroppspolitik. Om vi utgår ifrån uppdelningen i

¹¹⁵ Outshoorn, Joyce, 2015, s 161.

¹¹⁶ Ibid, s 172.

¹¹⁷ #larmetgår, Räddningstjänsten.

¹¹⁸ #medvilkenrätt, SvD, 2017-11-15.

¹¹⁹ Eduards, Maud, 2007, s 264.

kroppspolitik mellan reproduktionsrättigheter och våld mot kvinnor, där målen har varit autonomi och kroppslig integritet förefaller det adekvat att kvinnorörelsen för att göra anspråk på jämlikhet i en bredare bemärkelse, behöver använda sig av medel som faller bortom kvinnokroppen som symbol. En omdefiniering av en given föreställning i uppropen förefaller därmed handla om målet jämlikhet snarare än de tillhörande aspekter som tidigare rörelser fokuserat på som politiserat kvinnokroppen.

Förståelsen av uppropen som ett försök att göra anspråk på mer än autonomi och kroppslig integritet kan knytas an till i uppropen presenterade vittnesmål vilka undersöks nedan.

4.2.4 Vittnesmål om strukturell ojämlikhet

Alla för arbetet relevanta upprop har i sina skrivelser infogat en rad vittnesmål. Vittnesmålen visar på en stor bredd i vilka händelser som man valt att belysa under branschernas hashtags och det finns en spridning i vad man vid valet att skicka in sitt vittnesmål ansett passa in. Den här bredden visar på att allvarlighetsgraden bland beskrivna händelser varierar, vilket också understryker den struktur som uppropen säger sig vilja belysa och arbeta emot.

(...) i den här miljön utsätts vi regelbundet för förminskande kommenterar, sexuella anspelningar och övergrepp från våra gäster, kollegor och chefer. Vittnesmålen berättar om en utbredd machokultur, där övergrepp i olika grad är normaliserade (...)¹²⁰

Citatet ovan sätter ord på hur utsatthet i olika former normaliseras och blir en del av den strukturella utsatthet som förekommer inom branscherna. Dessutom sätts här fingret på något som är av vikt att ta med i det följande. Det faktum att citatet poängterar att utsattheten härrör från både gäster, kollegor och chefer. Den här bredden av vad som gjorts, och av vem, är återkommande i uppropen och kan skalas ned till den gemensamma nämnare män, som i sin tur gör det möjligt att dra paralleller till den samhällsliga ojämlikheten mellan könen.

Jag stod på en läktare under en ishockeymatch, när en kille plötsligt tar på min rumpa och säger: 'jag skulle vilja ta dig bakifrån'.¹²¹

¹²⁰ #vikokaröver, Dagens Nyheter, 2017-11-30.

¹²¹ #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22.

Den manliga fotbollstränaren sa till mig att jag inte fick träna mina låår för mycket 'för kvinnor ska inte se ut som män'. Sedan dess har jag alltid haft dålig känsla inför min kropp.¹²²

Sitter med kollegor i matsalen. En av dem naglar fast mig med blicken och säger 'jag kan verkligen förstå varför man våldtar ibland.' De andra manliga kollegorna skrattar.¹²³

Utifrån det här axplocket av citat från upproppen kan flera slutsatser dras. Utpekade händelser och förekommande utsatthet sker inte enbart inom ramarna varken för en specifik yrkeskategori, bransch eller för den specifika arbetsplatsen. Det förefaller möjligt att befinna sig i matsalen på en arbetsplats i egenskap av flera roller inom yrket, liksom man kan befinna sig på en läktare på ett idrottsevenemang oavsett vem man är och vilket bransch man annars tillhör. Uppropen syrr en röd tråd av strukturell utsatthet, där de män som är chef inom en bransch, också kan antas vara en far, make och morfar i en annan social roll.

Könsmaktsordningen så som den tar sig uttryck i samhället, där kvinnan är underordnad mannen, är tydligt rådande utifrån vittnesmålen att döma. Trots att vittnesmålen är en del av en branschmobilisering är det möjligt att dra slutsatsen om en samhällslig struktur som måste antas sträcka sig bortanför arbetsplatsens gränser. Vilket även i inledningen nämnd hashtag #allavi, vittnar om.¹²⁴ Uppropens tillkomst till samhällsdebatten skulle kunna ses som ett sätt var på kvinnorörelsen öppnat upp portarna för att se våldsutsatthet i ljuset av ännu ett samhällsskikt genom arbetsplatserna, men också som en tydlig poängtering av rådande ojämlikhet som träffar alla skikt.

Ett av sättet på vilka kvinnor tidigare gått till kamp för sina rättigheter är när omkring 1000 kvinnor år 1964-1965 reste till Polen för att utföra aborter. Det här innebar att kvinnor förde upp ett individuellt problem till ett kollektivt på den politiska agendan.¹²⁵ Eduards menar att en organisering jämförbar med Polen-resorna är kvinnojourernas utpekande av kvinnors utsatthet under slutet av 1990-talet, vilket hon menar skaver mot den svenska självuppfattningen av jämställdhet. Kvinnojourerna drog där med fram den enskilda kvinnans

¹²² #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22.

¹²³ #givakt och bitihop, Dagens Nyheter, 2017-11-29.

¹²⁴ #allavi, SvD, 2017-12-01.

¹²⁵ Outshoorn, Joyce, 2015, s 128.

lidande från det privata och politiserade där med hennes kroppsliga erfarenhet av våld. Eduards menar att detta kan ses som en slags organiserad civil olydnad jämförbar med Polenresorna.¹²⁶

Förevarande upprop måste sägas ha likheter med det kollektiva handlandet som kvinnorörelserna tidigare har visat prov på i termer av förmåga att mobilisera sig, vilket presenterats ovan. Det förefaller dock både historiskt och samtidsmässigt inte vara den kollektiva mobiliseringen som sådan som är problematisk att frambringa, utan möjligheten att nå ett önskvärt resultat.

Historierna ovan beskriver inte ett fåtal händelser fördelade över många år. Det är utdrag ur hundratals vittnesmål (...) de skildrar sådant som pågår varje dag. Vi har tvingats utveckla strategier för att freda oss. Att skapa separatistiska sammanhang där män inte är välkomna är ett exempel.¹²⁷

Att inte nå förändring leder, likt citatet ovan poängterar, till behovet av separatistiska rum och flyktvägar undan mäns beteende. Här är inte för avsikt att föra en diskussion om för- och nackdelar med separatistiska rum, utan att lyfta aspekten av att inte nå den förändring som behövs för att jämställdhet ska införlivas.

Eduards menar som nämnt att kvinnors organisering i sig själv genererar demokratiskt utrymme.¹²⁸ Mot bakgrund av hur vittnesmålen har visat upp en struktur som konstaterats sträcka sig utanför arbetsplatsen, branschen och specifika yrkesroller är det möjligt att se hur uppropen i sin bara existens utmanar könsmaktordningen genom att uppmärksamma rådande ojämlikhet. Den här kan också knytas an till Wendt och Janssons konstaterande att mäns relationer till varandra utmanas när deras överordning ifrågasätts. Som nämnt innebär det här att mäns överordning är beroende av att dessa strukturer osynliggörs samtidigt som överordningen stärks när kvinnor gestaltas som offer.¹²⁹ Att det är kvinnor som tagit till orda om sin egen utsatthet, och dess fokusering på att kasta ljus på män som förövre, torde innebära att de frånskriver sig offerrollen. Uppropens existens som automatiskt tar politiskt

¹²⁶ Eduards, Maud, 2007, s 266.

¹²⁷ #närmusikentystnar, DN Kultur, 2017-11-17.

¹²⁸ Eduards, Maud, 2007, s 276ff.

¹²⁹ Wendt Maria, Jansson Maria, 2006, s 23.

utrymme i anspråk kan således sägas utmana könsmaktsordningen ytterligare genom på vilket sätt de demolerar bilden av oklanderliga män, och belyser rådande ojämlikhet.

Uppropen gör anspråk på förändring, vittnesmålen berättar om en utbredd strukturell utsatthet, av män mot kvinnor. Wendt och Jansson belyser vidare i sin artikel relationen mellan män och nationen. De menar att kvinnokroppen står som symbol för nationen medan nationella handlingar och hjältedåd tillskrivs männen. Kvinnan knyts symboliskt till reproduktionen av nationen, medan mannen knyts till beskyddandet av nationens gränser. Där med har män till uppgift inte bara att skydda nationen, utan också att skydda kvinnors kroppar från manligt intrång.¹³⁰ Mot den bakgrunden kan uppropen sägas utgöra ett steg ifrån männens beskydd i den meningen att de som nämnt är skapade av kvinnor, för kvinnor och formuleringarna och förekomsten av uppropen är inte existerande på mäns benådan. Det här kan dock problematiseras i relation till överlämnandet av ansvar, vilket görs i nästa avsnitt.

4.2.5 Media i relation till #metoo som kvinnorörelse

Avsnittet om media och sociala rörelser har visat vilken roll media spelat i utformningen av #metoo, dess inverkan på utarbetandet av uppropen och den mediala reproduktionen av uppropen som sådana. Frågan är i relation till uppsatsens tredje frågeställning och övergripande syfte vilken relation media spelar för upprensens möjlighet att utmana könsmaktsordningen.

Med hänvisning till avsnittet som berör de i uppropen ställda kraven kan konstateras att uppropen uttrycker ett överlämnande av ansvar. Man uttrycker att det är upp till ”andra” att agera,¹³¹ samt hänvisar ansvar till bland andra styrelser och föreningar.¹³² Det här skulle som beskrivits ovan kunna ses som ett uttryck för hur man ställer krav på jämställdhet och därmed uppmanar män att agera, men det kan också förstås som en begränsning av det demokratiska utrymme som tas i anspråk. I relation till överlämnande av ansvar tenderar medias roll i rörelsen att framstå som både medel, och mål. Lievrouw menar att skiljelinjen mellan symboliska och materiella aspekter av mobilisering framstår som vag när digital teknologi utgör både medel för yttrandet, och yttrandet i sig själv,¹³³ vilket går att jämföra

¹³⁰ Wendt, Jansson, 2006, s 20.

¹³¹ #medvilkenrätt, SvD, 2017-11-15.

¹³² #timeout, Dagens Nyheter, 2017-11-22.

¹³³ Lievrouw, Leah A, 2011, s 161.

med upprensens förhållande till media. En producering av krav har konstaterats, vars spridning gjorts beroende av media.

Det här öppnar för att titta på rörelsens benämningsmakt. Som konstaterat ovan frångås det primära kravet på kroppslig integritet som varit grundläggande i tidigare kvinnorörelsers anspråk, till förmån för ett mer allmänt krav på jämställdhet i termer av rätt till arbete på lika villkor och rätt till utrymme att utvecklas inom sin profession.¹³⁴ Kravet på jämställdhet som det kommer till uttryck i upprens tenderar att överskugga allvarsgraden i vittnesmålen, och där med också kraften i kvinnorörelsens mobilisering. Ett krav på jämställdhet och att lägga ansvaret på män kan jämföras med Wendt och Jansson konstaterande att när män tillskrivs politisk handlingskraft tenderar de också att tillges möjligheten att välja att agera.¹³⁵ Gemzøe presenterar forskarens Michael Kimmels identifiering av vilka hinder som måste övervinnas för att män ska kunna vinnas till den feministiska kampen. Han menar att enskilda män inte känner igen sig i beskrivningen av mäns maktinnehav då de själva ser sig som underordnande andra män. Vidare menar han att oppositionen från mäns håll emot feminism inte grundar sig i rädsla för förlust av makt, utan att de uppfattar att feminism inte handlar om män. Han menar att det skrämmer män att feminismen i första hand inte sätter män som huvudpersoner i den politiska kampen.¹³⁶ Mot den bakgrunden förefaller det positivt att upprens uttrycker ett överlämnande av ansvar till män för en lösning av problemet. En position som i sig sätter dem i en avgörande roll för kampen och som vidhåller deras innehav av makt. Det här torde dock snarare utgöra en förlängning av mäns valmöjlighet att agera i termer som presenterats utifrån Wendt och Jansson.

Även om inte upprens formulerar sina krav i termer av alternativ, kan här medias roll spela in i huruvida kraven tenderar att landa som krav eller val hos de utpekade. Om upprens krav ses fullbordade i överlämnandet av ansvar genom den mediala reproduktionen som förefaller hållas kvar på den mediala arenan, upprens en påtaglig risk att kraven förblir en medial förekomst utan reell förankring.

¹³⁴ Lievrouw, Leah A, 2011, s 161.

¹³⁵ Wendt, Jansson, 2006, s 17.

¹³⁶ Gemzøe, Lena 2014, s 148ff.

4.2.6 Sammanfattning

Visat ovan är att uppropen kräver ett stopp av utnyttjande, marginalisering, sexuella trakasserier, våldsamt beteende samt ett slut på tystnadskulturen. Dessa krav riktas primärt mot männen som görs ansvariga för sina handlingar, kollegor på arbetsplatsen och ansvariga chefer och ledare. Det här är som visat överensstämmande med vad Eduards döpt till avreglering, och utgör således sättet på vilket kvinnor genom sin mobilisering avser föra upp utsattheten på den politiska agendan.

Vidare är visat att motivet bakom mobiliseringen bland annat ligger i kroppslig utsatthet, men även i psykisk utsatthet och marginalisering på grund av kön. Det finns också en tendens att legitimera rörelsen mot grundval som inte inkorporerar betydelsen av kvinnokroppen som symbol för rättighetskrav, vilket som visat frångår tidigare kvinnorörelsers krav på autonomi. Detta kan vidare knytas an till uppropens mål med rörelsen, som går bortanför kravet på kroppslig integritet och landar i ett uttryckt krav på jämställdhet grundat i kvinnors rätt till arbete på lika villkor. Det här understryks bland annat genom att uppropen inte bara bjuder in män att agera, utan kräver engagemang.

Vittnesmålen visar vidare att de händelser som ligger till grund för en utbredd utsatthet inte kan knytas till en specifik arbetsuppgift inom ett yrke, inte heller en specifik bransch som sådan. Det här öppnar upp för slutsatsen att den röda tråden är mäns agerande, vilka kan återfinnas utanför uppropens branschspecifika ramar och är således ytterligare ett uttryck för resultatet av könsmaktsordningen, men även utmaning av densamma.

Till sist är visat att överlämnandet av ansvar kan förstås som ett uttryck för krav på jämställdhet, vilket skulle kunna komma att göras mäns ansvarstagande till en valmöjlighet. Vilket vidare innebär att medias roll i uppropen tenderar att begränsa det demokratiska utrymmet uppropen gör anspråk på genom att förbli den mediala cirkeln vari uppropen föds och reproduceras.

5 Resultat och diskussion

Den första frågeställningen har behandlats utifrån det teoretiska ramverket om samspelet mellan media och social rörelse. Arbetet har kunnat visa att media använts i utformningen, både för en kollektiv mobiliseringen som har möjliggjort ett samlande av information samt för att sprida uppropen. Spridningen har i sin tur uppmärksammats och låtit inspirera andra branscher att uppkomma med liknande upprop, vilket visar på mediering i termer av medial reproduktion. Således kan sägas att media varit den avgörande faktorn för att uppropen kunnat formas till en social rörelse som spridit och reproducerat sitt budskap.

Vilka likheter som föreligger med tidigare kvinnorörelser, vilket också utgör svaret på uppsatsens andra frågeställning, har klarlagts utifrån jämförelser mellan avreglering, aktörer och benämningmakten. Alla tre aspekter innehåller likheter och visat är att #metoo-uppropen genom på vilket sätt rörelsen utformat sina krav och mot vilka de riktat dem kan sägas gjort anspråk på demokratiskt utrymme och där för avsikt måste sägas vara att skapa förändring. Vittnesmålens bredd målar upp en röd tråd av utsatthet som visar på de strukturer som poängterar samhällsrådande ojämlikhet. Det sätt på vilket uppropen utformat sina krav, presenterat tusentals underskrifter och visat på en stor mängd vittnesmål kan förstås som en utmaning av könsmaktsordningen. På samma sätt är det möjligt att utifrån undersökningen skriva under på Eduards konstaterande att kvinnorörelsen organisering genererar ett demokratiskt utrymme i sig självt,¹³⁷ och det måste sägas stå oemotsagt att #metoo-uppropens mediala genomslagskraft utmanat könsmaktsordningen på så sätt att man fört upp den utbredda problematiken på samhällsagendan.

Visat är också att uppropen och därmed utmaningen av könsmaktsordningen står hotad av tilltron till media som både medel och mål för rörelsen. Uppropens primära krav på jämlikhet och där med frånsteg från anspråk på kroppspolitiska mål placerar män med förändringmakten i hand. Uppropens ansvarsutkrävande av män måste ses adekvat utifrån faktumet att tillskriva män en kollektiv identitet och därmed ett kollektivt ansvar inte fråntar kvinnor dess politiska handlingsutrymme. Att män tar sitt ansvar förefaller således nödvändigt för att uppnå målet jämlikhet. Det här förefaller dock problematiskt i relation till medias plats i mobiliseringen. Konstaterats har att media tenderar att krympa det demokratiska utrymmet uppropen tagit i anspråk. Media har underlättat för människor att

¹³⁷ Eduards, Maud, 2007, s 276ff.

finna sina gemensamma intressen och en gemensam utsatthet, men tenderar också att agera stoppkloss i den praktiska revolutionen. Som nämnt menar Lievrouw att ”the mobilization process, getting people on the street, has always been a difficult and unpredictable element in the movements.”¹³⁸ Med media som både medel och mål förefaller behovet att få människor ut på gatan ha minskat. Mot ovan kan den tredje frågeställningen ses besvarad.

Det faktum att samtidens användning av mediala plattformar visar på en möjlighet till enorm spridning innebär en risk för att #metoo exemplifierar begränsningarna i att se medias genomslagskraft som allsmäktig för samhällsreform. Där med tenderar den enorma mediala rummen att krympa anspråket på substantiellt demokratiskt utrymme. Förevarande uppsats har mot den bakgrunden visat att användningen av media som medel för den sociala rörelsen har förutsättningar att utmana könsmaktsordningen. När media tenderar att också omvandlas till ett mål för rörelsen hotas dock den sociala rörelsens anspråk på demokratiskt utrymme och därmed utmaningen av könsmaktsordningen.

¹³⁸ Lievrouw, Leah A, 2011, s 154.

Referenslista

Primärmaterial:

Aftonbladet nyheter, *Byggbranschens upprop #sistaspikenikistan*, Aftonbladet, 2017-11-27, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/gPagk0/byggbranschens-upprop-sistaspikenikistan>, Hämtad: 2018-01-07

DN Debatt, *1768 kvinnor i försvaret: alla anmälningar måste tas på allvar*, Dagens Nyheter, 2017-11-29 <https://www.dn.se/debatt/1768-kvinnor-i-forsvaret-alla-anmalningar-maste-tas-pa-allvar/>, Hämtad: 2018-01-07

DN Kultur, *Jag vågade aldrig berätta då kanske jag inte skulle få sjunga mer*, 2017-11-17, <https://www.dn.se/kultur-noje/jag-vagade-aldrig-beratta-da-kanske-jag-inte-skulle-fa-sjunga-mer/>, Hämtad: 2018-01-07

Fransson, Martin, *2290 kvinnor inom idrotten i upprop mot sexism och övergrepp*, Dagens Nyheter, 2017-11-22, <https://www.etc.se/inrikes/vi-kraver-ett-stopp-pa-sexismen-i-fackrorelsen>, Hämtad: 2018-01-07

Räddningstjänsten, *Vi kräver att ansvariga agerar när #larmetgår, #metoo* räddningstjänsten, <https://metooraddning.jimdo.com/>, Hämtad: 2018-01-07

SvD, *I maktens korridorer ser vi oss över axeln*, Svenska Dagbladet, 2017-11-17, <https://www.svd.se/i-maktens-korridorer-ser-vi-oss-over-axeln>, Hämtad: 2018-01-07

SvD Kultur, *Han tog stryptag, sa att jag gör skit och han gör konst*, Svenska Dagbladet, 2017-11-19, <https://www.svd.se/456-skadespelare-vi-har-fatt-nog-av-sexuellt-vald>, Hämtad: 2018-01-07

SvD Kultur, *Jurister vittnar: domare ville ha orsalsex i gengäld*, Svenska Dagbladet, 2017-11-15, <https://www.svd.se/jag-kommer-att-forstora-din-karriar-innan-den-borjat>, Hämtad: 2018-01-07

Svenska Kyrkan, *Varde ljus i Svenska kyrkan en del av #metoo*, Wordpress, 2017-11-24, <https://vardeljus.blog>, Hämtad: 2018-01-07

SVT Nyheter, *#DEADLINE, ett upprop från 4084 kvinnliga journalister*, SVT, 2017-11-21, <https://www.svt.se/special/deadline/>, Hämtad: 2018-01-07

Peters, Elin, *Vi kokar över – restaurangbranschens upprop mot sexuella trakasserier*, Dagens Nyheter, 2017-11-30, <https://www.dn.se/ekonomi/vikokarover-restaurangbranschens-upprop-mot-sexuella-trakasserier/>,
Hämtad: 2018-01-07

Elektroniska källor:

Boëthius, Maria-Pia, *Det är så här vi kvinnor alltid har gjort revolution*, Expressen, 2017-11-25, <https://www.expressen.se/kultur/ide/det-ar-sa-har-vi-kvinnor-alltid-har-gjort-revolution/>,
Hämtad 2018-01-07

Jones, Evelyn, *Samhället kommer inte att bli sig likt efter #metoo*, Dagens Nyheter (DN), 2017-11-24, <https://www.dn.se/nyheter/sverige/samhallet-kommer-inte-bli-sig-lik-t-efter-metoo/>
Hämtad: 2018-01-07

TT, *Fler än 10 000 kvinnor skriver under #allavi*, Svenska dagbladet, 2017-12-01, <https://www.svd.se/flu-an-10000-kvinnor-skriver-under-allavi>
Hämtad: 2018-01-07

TT, *Metoo: här är uppropen att hålla kolla på*, Svenska Dagbladet (SvD), 2017-11-30, <https://www.svd.se/metoo-har-ar-uppropen-att-halla-koll-pa>,
Hämtad: 2018-01-07

Trycka källor:

Bryman, Alan, *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*, Studentlitteratur, Lund, 1997

Eduards, Maud, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, Atlas, Stockholm, 2007

Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, MTM, Johanneshov, 2015

Gemzøe, Lena, *Feminism*, 2., [uppdaterade] uppl., Bilda, Stockholm, 2014

Lievrouw, Leah A., *Alternative and activist new media [Elektronisk resurs]*, Polity Press, Cambridge, 2011

Outshoorn, Joyce (red.), Radka Dudová, Ana Prata och Lenita Freidenvall, *European women's movements and body politics: the struggle for autonomy*, Houndmills, Basingstoke, Hampshire, 2015

Artiklar:

Ellen Taylor-Powell and Marcus Renner (2003). *Analyzing Qualitative Data*. University of Wisconsin-Extension

Elo, S. and Kyngäs, H. (2008), The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62: 107–115. doi:10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x,

Hällgren Graneheim, Ulla & Lundman, Berit. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures, and measure to achieve trustworthiness. *Nurse Education today* 24, 2004

Mattoni, Alice; Treré, Emiliano. *Communication Theory (10503293)*. Aug2014, Vol. 24 Issue 3, p252-271. 20p. DOI: 10.1111/comt.12038

Milan, Stefania. *Information, Communication & Society*. Aug2015, Vol. 18 Issue 8, p887-900. 14p. DOI: 10.1080/1369118X.2015.1043135

Tambini, Damian. *New Media & Society*. Dec1999, Vol. 1 Issue 3, p305. 25p

Wendt, Maria & Jansson, Maria (2006). "Heja Uffe!": så legitimeras mäns överordning. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. 2006(27):4